

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρῶτος

Συνδρομὴ ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ
1 Ἰαννουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

11 Ἰαννουαρ. 1876

ἘΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρηνισθεῖσασ ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἡ Ἑλλάς γεωγραφικῶς καὶ ἱστορικῶς Διοικήσις καὶ θεσμοί.

Σελήναι: 181 σελ. 1.

Ἑρ.-Τί εἶναι ἡ Ἑλλάς;

Ἄπ.-Ἡ Ἑλλάς εἶναι χώρα καιμένη πρὸς μεσημβρίαν τῆς Εὐρώπης, περιβρεχομένη πανταχόθεν σχεδὸν ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ συγκειμένη ἐκ στερεῶς καὶ ἐκ νήσων. Ἐχει κλίμα ποικίλον μὲν, ἀλλ' εὐκραεῖς, γῆν δὲ παράγουσαν ἀφθόνως εἶδη τινὰ προϊόντων.

Ἑρ.-Πόσους κατοίκους ἔχει ἡ Ἑλλάς;

Ἄπ.-Μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου, οἱ κάτοικοι ἀνῆλθον εἰς 1,457,894 ψυχάς.

Ἑρ.-Τοῦτο ἀπεκάλουν Ἑλλάδα καὶ οἱ παλαιοί;

Ἄπ.-Κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους, Ἑλλάς ἀπεκαλεῖτο μικρὸν τι μέρος τῆς Θεσσαλίας, βαθμηδὸν δὲ τὸ ὄνομα ἐπεξετάθη καθ' ὅλην τὴν Σπερσὴν καὶ τὴν Πελοπόννησον καὶ περιέλαθε κατόπιν καὶ τὴν Ἡπειρον καὶ τὴν Μακεδονίαν. Ἐὰν δὲ θελήσῃ τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἑλληνικοὺς καὶ πάντας τοὺς τόπους, ὅπου περιήγαγετὰ νικηφόρα αὐτοῦ ὄπλα ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ἢ ὅπου ἔπεμψαν ἀποίκους καὶ ἐφύστευσαν τὸν πολιτισμὸν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας, πάντες σχεδὸν οἱ παράλιοι τόποι τῆς Μεσογείου καὶ ἡ Ἀσία ὀλάκληρος πρέπει νὰ περιληφθῶσιν ὁμοίως εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἑρ.-Οἱ τόποι τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἀπετέλουν μίαν πολιτείαν;

Ἄπ.-Ὅχι· ἡ παλαιὰ Ἑλλάς ἦτο διηρημένη εἰς πολλὰς πολιτείας, μεταξὺ τῶν ὁποίων διέπρασεν ἰδίως αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη. Καὶ πολλάκις μὲν αἱ πολιτεῖαι αὗται ἐδιχονόουν καὶ ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλας· ἀλλὰ καὶ πολλάκις συμμαχήσασαι διέπραξαν θαυμάσια κατ' ἐξωτερικῶν ἐγθρῶν καὶ ἔσωσαν ἰδίως τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς τῶν Περσῶν. Εἶχον προσέτι κοινὰ ἱερά καὶ ἐτέλουν ἀδελφικῶς πολλὰς εορτάς καὶ πανηγύρεις.

Ἑρ.-Αἱ ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι ὑπῆρξαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀνεξάρτητοι;

Ἄπ.-Οἱ ἄπραστοι ἐμφύλιαι πόλεμοι ἐξησθένισαν ἐπὶ ποσούτῳ τοὺς Ἕλληνας, ὥστε ἐπὶ τέ-

λους ὑπετάχθησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἡ Ἑλλάς μετεβλήθη εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Ὅτε δὲ κατέπεσεν ἡ Ῥωμαϊκὴ παντοκρατορία, ὁ τόπος οὗτος ὑπέστη τοσαύτας ἐπιδρομὰς βαρβάρων καὶ τοσαύτας ἤλλαξε κυριάρχας, ὥστε ἄπορον εἶναι πῶς διέσωσε τὸ ζῶπυρον τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ αὐθιπαρχίας.

Ἑρ.-Τί φρονεῖς περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων;

Ἄπ.-Φρονῶ ὅτι εἶναι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν, καίτοι ἰδιότροποι τινες σοφοὶ διημφισθῆτησαν τὴν γνησιότητα τῆς καταγωγῆς ταύτης. Ὁ ἑλληνισμὸς ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιαίτερον προσόν, ὅτι οὐ μόνον ἐτήρησεν ἀείποτε ἄθικτον τὸν πυρῆνα αὐτοῦ ἀπὸ πάσης ξένης ἐπιδράσεως, ἀλλ' ἐξημέρωσε καὶ τοὺς κατακτητὰς διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῆς διανοίας καὶ τῆς γλώσσης, ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι μᾶλλον οὗτοι ἐξελληνίσθησαν, ἢ ἐκεῖνος ἀπεβαρβαρώθη.—Ἡ ὁμοιότης τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων καὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἡ ταυτότης τῆς γλώσσης πρόκεινται ἀναμφίλεκτον μαρτύριον τῆς γνησιότητος τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς.

Ἑρ.-Τίς ἦτον ὁ τελευταῖος κατακτητῆς, ἐξ οὗ μόλις πρὸ πενήτηντα ἐτῶν ἀπηλλάγη ἡ Ἑλλάς;

Ἄπ.-Οἱ Τούρκοι, τυραννήσαντες τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τετρακόσια ἔτη.

Ἑρ.-Πῶς ἀπετίναξεν ἡ Ἑλλάς τὸν ἐπονεϊδιστον τοῦτον ζυγόν;

Ἄπ.-Δι' ἑπταετοῦς πολέμου, καθ' ὃν ἔστησε κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν τρόπαια ἀντάξια τῶν παλαιῶν. Ἐπὶ τέλους ἡ Εὐρώπη, θαυμάσασα τὸ μέγεθος τοῦ ἠρωτισμοῦ καὶ τῆς αὐταρπανήσεως τῶν Ἑλλήνων, συνήνεσε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, κατήρτισεν αὐτὴν εἰς βασίλειον καὶ ἔπεμψε πρῶτον βασιλέα τὸν ἡγεμονόπαιδα τῆς Βαυαρίας Ὁθωνα.

Ἑρ.-Ποῖον πολίτευμα ἀνίδρυσεν ὁ βασιλεὺς Ὁθων;

Ἄπ.-Μέχρι τοῦ 1843 τὴν ἀπόλυτον Μοναρχίαν· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μετὰ ἔνοπλον διαμαρτύρησιν τοῦ λαοῦ, καθιδρῆθη τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα.

Ἑρ.-Τοῦτο τὸ πολίτευμα διέπει καὶ σήμερον τὴν Ἑλλάδα;

Ἄπ.-Μάλιστα, ἀλλ' ὑπ' ἕλλον βασιλέα, τὸν Γεώργιον Α', ὃν ἐκάλεσαν ἐκ Δανίας ἐθνικὴ Συνέ-

λευσις, ἐπὶ τούτῳ συνελθοῦσα, κατὰ τὸ 1863, ἀφοῦ ὁ Ὅθων ἐξεβλήθη δι' ἐπαναστάσεως ἥτις σκοπὸν εἶχε τὴν παγίωσιν τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν.

Ἐρ.-Ποία εἶναι ἡ οὐσία καὶ ὁ μηχανισμὸς τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος;

Ἀπ.-Ὁ βασιλεὺς εἶναι μὲν ὁ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κράτους, ἀλλ' οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄνευ τῆς συναίνεσεως καὶ τῆς προσυπογραφῆς τῶν ὑπουργῶν του. Διὰ τοῦ περιορισμοῦ τούτου περιστελλεται μὲν ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ προλαμβάνεται πᾶσα βία ἀνατροπή, διότι, ἐὰν τυχὸν συμβῇ ἄτοπὸν τι, ἢ ἐπιζήμιον εἰς τὰ δημόσια, τὴν εὐθύνην δὲν φέρει ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' οἱ ὑπουργοί, οἵτινες καὶ μόνον τιμωροῦνται διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν νόμων ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Τὸ ἀνεύθυνον τοῦ βασιλέως καὶ τὸ ὑπεύθυνον τῶν ὑπουργῶν εἶναι ἡ θάσις τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος, ὅπερ ἐκλαμβάνεται ὡς ὁ μέσος καὶ σωτήριος ὅρος μεταξὺ Δημοκρατίας καὶ ἀπολύτου Μοναρχίας.

Ἐρ.-Τί διαφέρει ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς προέδρου Δημοκρατίας;

Ἀπ.-Ὅτι ἔχει τὴν ἀρχὴν ἰσοθίως καὶ δύναται νὰ μεταβιβάσῃ αὐτὴν εἰς τὰ τέκνα του, ἐνῶ οἱ δημοκρατικοὶ ἄρχοντες εἶναι αἵρετοὶ καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ ὀρισμένον χρόνον. Ἡ συνταγματικὴ Βασιλεία παρέχει πᾶσαν ἐγγύησιν εἰς τὴν τάξιν συγχρόνως καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς καθιεροῦ τὴν μονιμότητα καὶ προλαμβάνει τὰς ἐπικινδύνους ἀντιζηλίαν πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀνωτάτου ἀξιώματος, διασώζει συνάμα καὶ τὰ κυριώτατα στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας.

Ἐρ.-Τί σημαίνει ἐθνικὴ κυριαρχία;

Ἀπ.-Ἄλλοτε τὴν κυριαρχίαν ἐξεπροσώπει ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἐπέβαλλε νόμους κατὰ βούλησιν. Κατὰ τὰς παλαιὰς ἐκείνας θεωρίας, ὁ βασιλεὺς ἦτο κύριος τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, πάντες δ' ὄφειλον αὐτῷ ὑπακοῆν ἐπὶ ποινῇ ἰεροσυλίας, διότι ὁ βασιλεὺς ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπὸ Θεοῦ φέρων τὸ Στέμμα. Ἀλλὰ μετὰ πολλὰς ἐπαναστάσεις καὶ ἰδίως μετὰ τὴν γαλλικὴν ἐπαναστάσιν τοῦ 1789 καθιερώθησαν ἄλλαι ἀρχαί. Ἡ κυριαρχία μετεβιβάσθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ ἐκδίδονται οἱ νόμοι, διοικεῖ ἡ κυβέρνησις καὶ ἀπονέμεται ἡ Δικαιοσύνη.

Ἐρ.-Ἄλλ' ὀλοκλήρως ὁ λαὸς δὲν δύναται οὔτε νόμους νὰ ἐκδίδῃ, οὔτε νὰ κυβερνᾷ, οὔτε νὰ ἀποπέμῃ Δικαιοσύνην. Πῶς λοιπὸν ἐκτελεῖ τὴν κυριαρχίαν του;

Ἀπ.-Δι' ἐπιτροπείας. Ὁ λαὸς ἐκλέγει ἀντιπροσώπους κατὰ προδιαγεγραμμένους τύπους καὶ ἐφ' ὀρισμένον χρόνον· οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι οὗτοι συνερχόμενοι ἀποτελοῦσι τὴν Βουλὴν, ἥτις εἶναι ὁ ταμίης τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας. Ἡ Βουλὴ ἐκδίδει τοὺς νόμους καὶ δίδει τὰ τῆς κυβερνήσεως.

Ἐρ.-Ἡ Βουλὴ αὕτη διεξάγει πᾶσας τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους, καὶ ἔχει πᾶσαν ἐξουσίαν;

Ἀπ.-Ὅχι· ἡ Βουλὴ ἐξασκεῖ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τοῦ βασιλέως· αἱ δὲ ἄλλαι ἐξουσίαι ὑπάγονται μὲν εἰς τὸν ἔλεγχον αὐτῆς, ἀλλ' ἀσκούνται ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων. Αἱ ἐξουσίαι αὗται εἶναι σαφῶς κεχωρισμέναι καὶ ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων.

Ἐρ.-Πόσαι εἶναι αἱ ἐξουσίαι αὗται ἐν Ἑλλάδι;

Ἀπ.-Τρεῖς. Ἡ νομοθετικὴ, ἀσκουμένη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἥτις ψηφίζει, καὶ τοῦ βασιλέως, ὅστις κυροῖ τοὺς νόμους· ἡ ἐκτελεστικὴ, ἀνατεθειμένη μὲν εἰς τὸν βασιλέα, ἀλλ' ἐνεργουμένη διὰ τῶν ὑπουργῶν, καὶ ἡ δικαστικὴ, διεπομένη ὑπὸ δικαστῶν ἰσοθίων, πάντων, πλὴν τῶν εἰρηνοδικῶν.

Ἐρ.-Ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας;

Ἀπ.-Ἡ ἀπονομὴ τῆς Δικαιοσύνης· συνίσταται δὲ κυρίως εἰς τὸ νὰ τιμωρῇ τὰ ἐν τῇ πολιτείᾳ πραττόμενα ἐγκλήματα, καὶ εἰς τὸ νὰ λύῃ τὰς μεταξὺ τῶν ἀποτελούντων τὴν πολιτείαν προσώπων ἰδίως περὶ τὴν περιουσίαν διαφορὰς—ὅθεν καὶ τὰ δικαστήρια διαιροῦνται εἰς δικαστήρια ποινικὰ καὶ δικαστήρια πολιτικὰ.

Ἐρ.-Πῶς λειτουργοῦσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια;

Ἀπ.-Ἐπειδὴ τὰ ἐγκλήματα, ἢτοι ἡ προσβολὴ κατὰ τῶν προσώπων καὶ τῆς περιουσίας, διαιροῦνται εἰς κακούργηματα, πλημμελήματα καὶ εἰς πταίσματα, διαιροῦνται καὶ τὰ ποιν. δικαστήρια εἰς κακούργιοδικεῖα, πλημμελειοδικεῖα καὶ πταισματοδικεῖα. Τὰ πρῶτα, ἢτοι τὰ κακούργιοδικεῖα, συνίστανται ἐξ ἐνόρκων λαμβανόμενων διὰ κληρώσεως ἐκ τῶν πολιτῶν καὶ ἀποφαινομένων περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐκ συνέδρων, τακτικῶν δικαστῶν, ἐφαρμοζόντων τὴν νόμιμον ποινὴν—τὰ δευτέρα καὶ τὰ τρίτα, συνίστανται ἐκ τακτικῶν δικαστῶν. Παρ' ἅπασιν τούτοις λειτουργεῖ 1) ἀντιπρόσωπος τῆς πολιτείας καὶ τοῦ νόμου, καθήκον ἔχων νὰ κατηγορῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποδειχθέντων γεγονότων, καὶ καλούμενος παρὰ μὲν τοῖς κακούργιοδικείοις καὶ πλημμελειοδικείοις εἰσαγγελεὺς, παρὰ δὲ τοῖς πταισματοδικείοις δημόσιος κατήγορος—2) συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου, πρὸς ὑπεράσπισιν τούτου.

Ἐρ.-Πῶς λειτουργοῦσι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια;

Ἀπ.-Κατ' ἀρχὴν, τὰ πολιτικὰ δικαστήρια διαιροῦνται εἰς δύο βαθμοὺς, πρωτοβάθμια καὶ δευτεροβάθμια, ἢ ἐφετεῖα. Εἰς τὰ δευτέρα καταφεύγει ὁ διάδικος μόνον, ὅταν νομίμῃ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς διαφορᾶς αὐτοῦ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ἀπόφασις δὲν εἶναι νόμιμος.—Ἐκτὸς τούτου, ὡς ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς ὑπάρχουσι δύο διαφορα δικαστῆρες· τὸ κατώτερον καλεῖται εἰρηνοδικεῖον, τὸ δ' ἀνώτερον πρωτοδικεῖον.

Ἐρ.-Ὁ κρίνων ἐκτὸν ἀδικούμενον ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῶν μνησθέντων πολιτικῶν καὶ ποινικῶν δικαστηρίων δὲν δύναται νὰ καταφύγῃ εἰς ἄλλην δικαστικὴν ἐξουσίαν;

Ἀπ.-Μόνον ὅταν ὁ δικαζόμενος κρίνῃ ὅτι δὲν ἐφηρμόσθη ἀκριβῶς ὁ νόμος, δύναται νὰ καταφύγῃ εἰς δικαστήριον ἀνώτατον, καλούμενον Ἄρειος Πάγος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἔργον νὰ ἐξετάξῃ τὸ νόμιμον τῆς ἀποφάσεως· καὶ ἂν κρίνῃ ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐφηρμόσθη ἀκριβῶς, παραπέμπει συνήθως τὴν δίκην ἐκ νέου εἰς δικαστήριον ὁμοβάθμιον τοῦ δικάσαντος.

Ἐρ.-Ἀπαντᾷ τὰ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἄτομα ὑπάγονται εἰς τὰ ἀνωτέρω πολιτικὰ καὶ ποινικὰ δικαστήρια;

Ἀπ.-Ἐξαιρέσεις ὑπάρχει, ὡς πρὸς μὲν τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ἰδίως διὰ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, ὑπαγομένους εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, καλούμενον ἐμποροδικεῖον· ὡς πρὸς δὲ τὰ ποινικὰ, πρὸ πάντων μὲν διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικούς τῆς πολιτείας, ὑπαγομένους εἰς εἰδικὰ δικαστήρια ποινικὰ, καλούμενα ναυτοδικεῖα καὶ στρατοδικεῖα, καὶ διὰ τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ κράτους, ὑπαγομένους εἰς δικαστήριον συγχροτούμενον διὰ κληρώσεως ἐκ μελῶν τῶν ἀνωτάτων δικαστηρίων τοῦ κράτους, παρ' ὧ τὴν θέσιν τοῦ εἰσαγγελέως ἔχει ἡ Βουλὴ· ἐν μέρει δὲ καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους τοῦ κράτους.

Ἐρ.-Πῶς διαιρεῖται διοικητικῶς τὸ βασίλειον;

Ἀπ.-Κατὰ νομοὺς, ἐπαρχίας καὶ δήμους· ἐν ἐκάστῃ δὲ τῶν ὑποδιαίρεσεων τούτων ἡ κεντρικὴ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἔχει ὡς ὄργανα τοὺς νομάρχας, ἐπάρχους καὶ δημάρχους.

Ἐρ.-Ἡ κυβέρνησις διορίζει καὶ τὰς τρεῖς ταύτας τάξεις τῶν ὑπαλλήλων;

Ἀπ.-Ὅχι· ἡ κυβέρνησις διορίζει μόνον τοὺς νομάρχας καὶ τοὺς ἐπάρχους· ὁ δὲ δημάρχος, ὡς καὶ τὸ περὶ αὐτὸν δημοτικὸν συμβούλιον, ἐκλέγεται κατ' εὐθείαν ὑπὸ τῶν δημοτῶν διὰ ψηφοφορίας.

Ἐρ.-Πόσους νομοὺς, πόσους ἐπαρχίας καὶ πόσους δήμους περιλαμβάνει ἡ Ἑλλάς;

Ἀπ.-13 νομοὺς, 59 ἐπαρχίας καὶ 351 δήμους.

*Ἡμεῖς συνέζητα.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ χεῖρ.

Συνέζητα· ἐδὲ σελ. 2.

Ἐν Ἀθήναις, ὅθεν σοῦ γράφω, ὅταν θέλῃ τις ν' ἀπολαύτῃ διὰ μιᾶς τὸ θέαμα ὀλοκλήρου τῆς πόλεως ἢ καὶ τῆς ἀττικῆς πεδιάδος, ἀναβαίνει εἰς μέρος ὑψηλὸν, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λυκαβητοῦ παραδείγματος χάριν, ἢ ἀκόμη καλλίτερα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἐκεῖθεν ἐκτείνει τὸ βλέμμα του εἰς τὸ ὄραϊον πανόραμα, τὸ ὁποῖον ἐξαπλοῦ-

ται ἐνώπιόν του. Ἐκεῖθεν βλέπει ἐμπρὸς του, εὐθὺς ὑπὸ τοὺς πόδας του, τὴν πόλιν ὀλοκλήρως καὶ τὰς οἰκοδομὰς τῆς, δεξιᾶ τὴν φαλακρὰν βᾶχιν τοῦ Ὑμηττοῦ, καὶ παρέκει τὸ Πεντελικόν· εἰς τὸ βάθος, ἀπέναντί του, τὴν καταπράσινον ἐσοχὴν τῶν Πατησίων, καὶ βαθύτερον τὰς κυανᾶς κορυφᾶς τοῦ Πάρνηθος· ὀλίγον παρακάτω ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἐξαπλούμενον τὸν ἐλαιῶνα, καὶ πρὸς τ' ἀριστερᾶ του τὸν Πειραιᾶ, καὶ παρέκει τὸ Φάληρον. Τὰ βλέπει τοιοῦτοτρόπως ὅλα διὰ μιᾶς, καὶ δύναται κατόπιν καταβαίνειν νὰ τὰ ἀναζητήσῃ εὐκόλως ἐν πρὸς ἑν.

Οὗτω κ' ἐγὼ εἰς τὴν τελευταίαν μου ἐπιστολὴν σὲ ἀνεβίβασα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, —ἢ τῆς Ἀκροπόλεως ὡς εἶπόμεν καλλίτερα· ἐδυσκολεύθης ἴσως ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάβασιν, εἶδες ὅμως ἀπὸ ὑψηλοῦ πόσα καὶ ποῖα μέρη ἔχομεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν· τώρα καταβαίνωμεν, ἂν θέλῃς, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πράγματα ἐν καθ' ἑν. Τὸ ἔργον μας εἶνε πλέον εὐκόλον.

Ἄς ἀρχίσωμεν δὲ ἀπὸ τὴν ἀρχῆν.

Στοιχηματίζω ὅτι περιμένεις νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸ στόμα.

Ὀλίγην ὑπομονὴν, παρακαλῶ.

Προηγείται ἄλλο πρᾶγμα, καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τόσον συχνὰ τὸ μεταχειρίζεσαι, ὥστε οὐδέποτε τὸ ἐσυλλογίσθης, εἶμαι βέβαιος.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ κανεὶς στόμα, διὰ νὰ φάγῃ. Πρέπει, πρὸ πάντων, νὰ θέσῃ ἐντὸς τοῦ στόματος τὸ φαγητόν· δὲν ἤξεύρω δὲ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τί θὰ ἔκαμνες εἰς τὴν τράπεζαν, ἂν δὲν εἶχες χεῖρας.

Πρῶτον πρᾶγμα ἐπομένως, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν, εἶνε ἡ χεῖρ.

Δὲν θὰ σοῦ τὴν περιγράψω, διότι γνωρίζεις βεβαίως πῶς εἶνε ἡ χεῖρ σου. Ὅ, τι ὅμως δὲν γνωρίζεις, διότι ποτὲ ἴσως δὲν τὸ ἐσυλλογίσθης, εἶναι πῶς καὶ διατὶ ἡ χεῖρ σου εἶνε ὄργανον πολὺ πλέον εὐχρηστον ἀπὸ τὸν πόδα τῆς γαλῆς, ἐν παραδείγματι, ὅστις εἶνε καὶ αὐτὸς μέρος τῆς ἰδικῆς τῆς μηχανῆς, καὶ τῆς χρησιμεύει νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς ποντικούς.

Μεταξὺ τῶν πέντε σου δακτύλων εἶνε εἷς, ὁ χονδρότερος—ὀνομαζόμενος ἀντίχειρ,—ὅστις εὐρίσκειται παράμερα οὕτως εἶπειν καὶ χωρισμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Κύτταξέ τον μὲ σεβασμὸν· εἰς αὐτὰ τὰ δύο μικρὰ κόκαλα, τὰ σκεπασμένα μὲ ὀλίγον κρέας, χρεωστεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐν μέρει τῆς φυσικῆς του ὑπεροχῆς ἀπέναντι τῶν ἄλλων ζώων. Εἶνε εἷς τῶν καλλιτέρων ὑπηρετῶν, ἐν τῶν ὠραιότερων δώρων, ἀφ' ὅσα ἔδωσεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Χωρὶς τὸν ἀντίχειρα, τὰ τρία τέταρτα—τοὺλάχιστον—τῶν ἀνθρωπίνων τεχνῶν δὲν θὰ ὑπῆρχον, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ πρώτη καὶ ἀναγκασιότατη τέχνη, τοῦ νὰ φέρωμεν τὸ φαγητόν ὄχι μόνον εἰς τὸ στόμα μας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ ἀπλῶς τὸ πινάκιον,

θὰ ἀπάντα μεγάλας δυσκολίας, τὰς ὁποίας οὐδὲ κἀν φαντάζεσαι.

Παρετήρησες, ὅταν θέλῃς νὰ πιάσῃς τίποτε, πῶς ὁ ἀντίχειρ πηγαίνει πάντοτε ἔμπρὸς, αὐτὸς μόνος ἐξ ἑνὸς μέρους καὶ ὄλοι σου οἱ λοιποὶ δάκτυλοι ἀπὸ τὸ ἄλλο; Ἄν ὁ ἀντίχειρ δὲν συμπράξῃ, δὲν ἔξεύρεις τί νὰ κάμῃς τὴν χεῖρά σου. Προσπάθησε δὲ, διὰ νὰ δοκιμάσῃς, νὰ φάγῃς ἐν μόνον πινάκιον φαγητοῦ χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇς τὸν ἀντίχειρα, καὶ θὰ ἴδῃς πόσον ὠραν θὰ κάμῃς καὶ πόσον θὰ ὑποφέρῃς. Ὁ ἀντίχειρ εἶνε τοιοῦτοτρόπος τοποθετημένος, ὥστε δύναται νὰ εὐρεθῇ ἀντικρὺ ὄλων τῶν ἄλλων δακτύλων, κατὰ τὴν ἀνάγκην δι' αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν ἀσφαλῶς καὶ σφικτὰ ὅ,τι δῆποτε πρᾶγμα, μικρὸν ἢ μεγαλεῖτερον. Εἶνε δὲ τελεία ἡ χεῖρ μας, χάρις εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν τοποθέτησιν τοῦ ἀντίχειρος, ἣτις δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ ἄλλα ζῶα, ἐκτὸς μόνον τοῦ πιθήκου, τοῦ πλησιεστέρου συγγενοῦς μας.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐπίσης διαφέρει ἡ χεῖρ μας ἀπὸ τὸν πόδα μας καὶ ἀπὸ τοὺς πόδας τῶν ζῶων. Ὁ ποὺς μας, τοῦ ὁποίου προορισμὸς δὲν εἶνε θεθαίως νὰ συνάξῃ μῆλα καὶ νὰ κρατῇ περὶον, ἔχει ἐπίσης πέντε δακτύλους· ἀλλ' ὁ χυνδρότερος ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ τοποθετηθῇ ἀντικρὺ τῶν ἄλλων· δι' αὐτὸ δὲν εἶνε ἀντίχειρ, καὶ δι' αὐτὸ ὁ ποὺς μας δὲν εἶνε χεῖρ. Ὁ πίθηκος ἔχει τέσσαρας ἀντίχειρας, διότι καὶ οἱ πόδες του εἶνε χεῖρες· ἠσύχασε ὅμως· δὲν εἶνε διὰ τοῦτο καὶ ἀνώτερός μας.

Βλέπεις λοιπὸν, ὅτι ἀναγκαῖον ἦτο, πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸ στόμα, νὰ ἀσχοληθῶμεν ὀλίγον περὶ τῆς χειρὸς, ἣτις εἶνε προμηθευτὴς τοῦ στόματος.

Καὶ ὅμως φρονεῖς ἴσως ἀκόμη — πολὺ τὸ φρονοῦμαι, — ὅτι, ἂν σοῦ ἔλειπον ἕξαστα αἱ χεῖρές σου, δὲν θ' ἀπέθνησκας δι' αὐτὸ τῆς πείνης. Ἀημονεῖς δὲ θεθαίως, ἂν τὸ φρονῆς, μικρὰν τινα λεπτομέρειαν, ἀξίαν ὅμως πολλῆς προσοχῆς, ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ κόσμου ἕως εἰς τὸ ἄλλο, ἄπειροι χεῖρες ἐργάζονται διὰ νὰ σοῦ ἐτοιμάσουν τροφήν.

Καὶ χωρὶς νὰ ζητῶμεν ἄλλα παραδείγματα, γνωρίζεις πόσαι χεῖρες ἐκινήθησαν καὶ εἰργάσθησαν διὰ νὰ πίνῃς σὺ τὸ πρῶτὸ τὸν καφέν σου; Ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ μαύρου, ὅστις συνέλεξε τὸν καφέν, ἕως εἰς τὴν χεῖρα τῆς ὑπερτρίας ἣτις τὸν ἄλεσε, ἄπειροι χεῖρες εἰργάσθησαν διὰ σέ. Ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ γεωργοῦ, ὅστις ἔσπειρε τὸν σῖτον, καὶ τοῦ μυλωτροῦ ὅστις τὸν μετέβαλεν εἰς ἄλευρον, μέχρι τῆς χειρὸς τοῦ ἄρτοποιοῦ, ὅστις κατεσκεύασε τὸν μικρὸν ἐκείνον καὶ λευκὸν ἄρτον, πόσαι χεῖρες ἠσχολήθησαν διὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὸ βούτημά σου!

Καὶ ἡ χεῖρ τῆς γαλακτοπώλειδος, ἣτις ἀμέλγει τὸ γάλα; Καὶ ἡ χεῖρ τοῦ σακχαροποιοῦ, ὅστις

μεταβάλλει τὸ σακχαροκάλαμον εἰς τοὺς λευκοὺς ἐκείνους βάλους τῆς σακχάρως; Καὶ πόσαι ἄλλαι χεῖρες, τὰς ὁποίας θὰ ἐχρειαζόμεθα ὥρας ὀλοκλήρους διὰ ν' ἀπαριθμήσω; Καὶ τέλος πάντων ἡ χεῖρ ἐκείνη, ἣτις συναθροίζει διὰ σέ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας ὄλων τῶν ἄλλων, ἡ προσφιλεῖς χεῖρ τῆς μητρὸς σου, ἡ πάντοτε ἄγρυπνος καὶ δραστήριος, ἣτις πολλάκις ἀντικαθιστᾷ τὴν ἰδικήν σου, ὅταν ἦνε αὐτὴ ἀδέξιος ἢ ὀκνηρά;

Ὅλοι αὐταὶ αἱ χεῖρες ἐργάζονται διὰ σέ, καὶ ἐννοεῖς θεθαίως τώρα, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ, χωρὶς νὰ πάθῃ ὁ στόμαχός σου τίποτε, δύνασαι νὰ στερηθῇς τὰς δύο μικρὰς σου χεῖρας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔξεύρουν ἀκόμη τίποτε νὰ κάμουν, μολονότι ἔχουν ἀντίχειρας. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε δύσκολον, ἀφοῦ ὀλοκλήρον στράτευμα χειρῶν ἐργάζεται διὰ νὰ προμηθεύῃ τροφήν εἰς τὸ μικρὸν σου στόμα.

Ἄλλὰ κόψε ἕξαστα τοὺς δύο ἐμπροσθίους πόδας τῆς γαλῆς σου, ἢ ὑπόθεσε διὰ μίαν στιγμήν ὅτι δὲν τοὺς ἔχει πλέον, καὶ μέτρησε πόσους ποντικούς θὰ συλλάβῃ ἐντὸς τῆς ἡμέρας. Κανένα, ἐννοεῖται· θὰ φάγῃ μὲν καὶ αὐτὴ τὴν τροφήν τῆς, καὶ δὲν θ' ἀποθάνῃ τῆς πείνης· ἀλλὰ τὴν τροφήν τῆς αὐτὴν τὴν ἕκαμαν ἄλλοι, ὅπως ἄλλοι ἐτοιμάσαν τὸν καφέν σου.

Βλέπεις λοιπὸν, ὅτι οὕτως ἢ ἄλλως ἔχεις ἀνάγκην χειρῶν διὰ νὰ φάγῃς. Συλλαμβάνεις εὐμορφα εὐμορφα, μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιγανοῦ, τὸ μικρὸν ἐκείνο λευκὸν τεμάχιον ἄρτου, τὸ βουτᾶς εἰς τὸν καφέν σου, ἀνοίγεις τὸ στόμα σου, καὶ . . . καταβῶδιον! Μίαν στιγμήν ὅμως, παρακαλῶ. Ἄς σταθῶμεν ὀλίγον.

Τὸ στόμα εἶνε ἡ θύρα τῆς εἰσόδου. Ἄλλὰ πᾶσα θύρα καθὼς πρέπει ἔχει θυρωρόν. Καθῆκον δὲ τοῦ θυρωροῦ, ὅστις γνωρίζει τὸ ἔργον του, εἶνε νὰ ἐρωτᾷ τοὺς προσερχομένους ποῖοι εἶνε, τί θέλουσι, καὶ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τὴν εἰσοδὸν, ὅταν τὸ ἐξωτερικὸν τῶν δὲν τοῦ ἀρέσει. Μᾶς χρειάζεται λοιπὸν καὶ εἰς τὸ στόμα θυρωρός, καὶ τὸν θυρωρόν αὐτὸν τὸν ἔχομεν, δόξα τῷ Θεῷ. Τὸν γνωρίζεις;

Οὐδὲ κἀν τὸν συλλογίζεσαι, εἶμαι θεθαίως. Πρὸς τιμωρίαν σου, δὲν σοῦ τὸν λέγω σήμερον, καὶ σὲ ἀφίνω νὰ σκεφθῇς μέχρι τῆς προσεχοῦς ἐπιστολῆς.

^{Ἐπιτολὴ συνέχεται.}

ΛΙΓΕΙΟΣ ΒΕΛΚΟΣ.

Κατ' ἀρχαίαν συνήθειαν ὄλοι οἱ πρίγκηπες τῆς βασιλικῆς αἰαγενείας τῆς Πρωσσίας μανθάνουσι μίαν τινὰ τέχνην. Ὁ πρίγκηψ Φρεδερίκος Γουλιέλμος, ὁ δοξασθεὶς ἐν τῷ τελευταίῳ γαλλογερμανικῷ πολέμῳ, ἐδιδάχθη τὴν τέχνην τοῦ στοιχειοθέτου εἰς τὸ ἐν Βερολίνῳ τυπογραφεῖον τοῦ κ. Ἄνελ.

ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗΣ

Ἐπι τῶν τοῦ BESCHERELLE.

Τὴν ὠραίαν ἀρετὴν τῆς μετριοφροσύνης εὐχαρίστως ἠθέλαμεν τὴν ὀνομάσει σεμνότητα, καθ' ἣν ἀποδίδει εἰς τὴν λέξιν ταύτην σημασίαν ἢ σημερινὴν γλῶσσα, ἐὰν ὅ,τι ἐσημαίνειν αὐτὴ εἰς τὴν παλαιὰν δὲν ἦτον ἐναντίον εἰς τὰς πλείστας καὶ τὰς συμπαθεστέρως ἐκ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῆς τῆς μετριοφροσύνης. Καὶ ὡστόσον δὲν πρέπει ν' ἀρήσωμεν ἀπαρατήρητον τὸ μέρος καθ' ὃ εὐρίσκονται ἐν ἐπαρῇ αἱ δύο σημασίαι. Ναι μὲν, ὁ μετριοφρων ἄνθρωπος εἶναι ἀγαπῆτος, καὶ τὸσφ μᾶλλον ἀγαπῆτος, ὅσφ, πολλῶν καὶ μεγάλων ὄντων τῶν προτερημάτων του, μικρὸν εἶναι τὸ περὶ αὐτῶν φρόνημά του· ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας· ὁ σεμνὸς, ὁ κατὰ τοὺς ἀρχαίους σεμνὸς, ὑπερήφανος ὢν ἢ φαινόμενος, ὡς τρητῆς πρὸ παντὸς ἄλλου τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀξίας, εἶναι δι' αὐτὸ τοῦτο πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν μισητὸς, βλασητός. «Τίς δ' οὐ σεμνὸς ἀχθῆνός; βροτῶν;» Ἄλλὰ τὸ κοινὸν μεταξὺ σεμνοῦ καὶ μετριοφρονος εἶναι ὅτι οὔτε ὁ εἰς οὔτε ὁ ἕτερος καταδέχονται ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς πράγματα μικροπρεπῆ· ὁ μὲν ἐξ αἰσχύνης πρὸς ἑαυτὸν, ὁ δ' ἐξ αἰσχύνης πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀποστρέφονται τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπὸ παντὸς ὅ,τι εἶναι καὶ θεωρεῖται αἰσχρὸν καὶ χαμηρπές. Ἰδοὺ τὸ διάμεσον τῆς ἐπαρῆς μέρος καὶ ἡ τροχιά δι' ἧς, ἐν τῇ εἰρημένῃ τῆς σεμνότητος λέξει, ἐγένετο, βοηθούτων τῶν αἰώνων, ἢ ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν σημασίαν μεταστάσις.

Ὅ,τι εἶναι ὁ πέπλος πρὸς τὴν καλλονὴν, ὅ,τι εἶναι ἡ σκία πρὸς τὰ χρώματα, εἶναι πρὸς τὴν ἀρετὴν ἡ μετριοφροσύνη. Πόσον ἐρασιμώτερον εἶναι τὸ κάλλος ὑπὸ τὸ θέλητρον τῆς σκέπης! Πόσον στιλπνότερα καὶ λαμπρότερα ἀναδεικνύει τὰ χρώματα ἢ σκία! Ὁ μετριοφρων ἄνθρωπος, ὅταν μάλισα παραβάλλεται πρὸς τὸν παρακαθήμενον ἀλαζόνα, ἐλκύει πρὸς ἑαυτὸν καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰς ψυχὰς, τὰς ψήφους, τὰς καρδίας τῶν ἄλλων.

Ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι, θέλοντες νὰ δώσωσιν εἰς ἐργολαβίαν δημοσίον τι ἔργον, καὶ ἔχοντες ἐνώπιον αὐτῶν δύο ἀρχιτέκτονας, ἐξ ὧν ὁ εἰς, διὰ λαμπρᾶ περιγραφῆς τοῦ σχεδιαζομένου οἰκοδομήματος, ἐξεθείασε τὰ ἴδια αὐτοῦ προτερήματα, ἐπιδείξας τί ἦτον ἀξίος νὰ πράξῃ, ὁ δὲ ἕτερος, τεταραγμένος καὶ ἐντροπαλός, ὑπετραύλισεν ὅτι ἀνελάμβανε νὰ κατασκευάσῃ ὅ,τι ὑπεσχέθη ὁ προλαλήσας, ἐπροτίμησαν ὁμοψήφως τὸν τελευταῖον τοῦτον, ὡδωγῆθησαν θεθαίως ἐν μέρει ὑπὸ τῆς ὄλης λογικῆς σκέψεως ὅτι συνήθως ὅπου πολλοὶ οἱ λόγοι ἐκεῖ ὀλίγα τὰ πράγματα· ἀλλὰ τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι δὲν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου λαοῦ καὶ τὰ γενναῖα καὶ ἐμφοτα εἰς τὸν ἄνθρωπον πάθη, ἢ

ἀποστροφή κατὰ τῶν ἀλαζόνων καὶ ἡ πρὸς τοὺς μετριοφρονος συμπάθεια;

Ναι, διότι παράδοξος μυστικὴ συμφωνία φαίνεται τότε γινομένη μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν ἐκ τοῦ ἐνός, καὶ τῶν λοιπῶν περιστάσεων ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους. Ζητεῖ ὁ ἀλαζὼν νὰ ἐπιδείξῃ καὶ ἐξυψώσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀξίαν; Ὅλοι συμφωνοῦν καὶ θέλουν νὰ τὴν καταβιβάσωσι, καὶ εὐχαριστοῦνται νὰ τὸν ἐλέπωσι τεταπεινωμένον. Προσπαθεῖ ὁ μετριοφρων νὰ κρύψῃ καὶ ἐλαττώσῃ τὰ προτερήματα αὐτοῦ; Ὅλοι συνεννοοῦνται καὶ ἐπιμένουν νὰ τὰ φέρωσιν εἰς φῶς, καὶ ἐπιθυμοῦν τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν δόξαν του. Τόσον εἶναι τὸ μίσος πρὸς τὴν ἀλαζονείαν, καὶ τόση ἡ πρὸς τὴν μετριοφροσύνην ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων!

Μετριοφρονεῖτε λοιπὸν πάντοτε, ὦ νέοι, καὶ πάντοτε θεθαίως εὐρίσκετε τὴν ὠφέλειαν. Ἐρχετα ἀξίαν; ἡ μετριοφροσύνη τὴν ἀποδεικνύει καὶ τὴν αὐξάνει. Δὲν ἔχετε; ἡ μετριοφροσύνη κρύπτει τὸ ἔλλειμμα. Καὶ αἱ γυναῖκες ἐπίσης συμπεφέρον μέγα εὐρίσκουν εἰς τὴν μετριοφροσύνην. Εἶναι ὠραῖαι; τὸ κάλλος τῶν ἀνθεῖ καὶ φαίνεται λαμπρότερον. Εἶναι ἀσχημοί; ἡ μετριοφροσύνη γίνεται κάλυμμα τῆς ἀσχημίας.

Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν εἶναι ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀποστρέφεται τὴν οἴησιν καὶ τὴν ἀλαζονείαν, ὥστε ποτὲ δὲν ἔχει τὴν ἐπ' ἡμῶν ἐπιβροχὴν ὁ ὀρθὸς λόγος, ὅσην ὅταν παρίσταται ἐνώπιον ἡμῶν, οὐχὶ ὡς νόμος ἐπιβαλλόμενος, ἀλλ' ὡς γνώμη ὑποβαλλομένη εἰς τὴν ἡμετέραν κρίσιν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ διάσημος ἀγγλὸς συγγραφεὺς Τσεστερφιλδ συνιστᾷ εἰς τὸν υἱόν του, καὶ ἂν δὲν ἦναι, νὰ φαίνεται μετριοφρων. «Μόνον σου δέλεαρ,» λέγει ὁ μέγας οὗτος ἀνθρωπογνώστης ἀλλὰ καὶ μέγας ἐγωῖστής, «μόνον σου δέλεαρ» εἰς ἀλίευσιν ἀνθρώπων ἔστω ἡ μετριοφροσύνη.

Καὶ εἰς τὸ νὰ πείθῃ τοὺς ἀνθρώπους οὐδὲν εἶναι τόσον συνταλεστικόν, ὅσον ἡ μετριοφροσύνη. Ὡς ἀπόδειξις τούτου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀββᾶ Πολιναῖ, πρέσβειος τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ παπικῇ αὐλῇ ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Ὁ ἀββᾶς, ἡ μᾶλλον ὁ καρδινάλιος οὗτος, ἐκτὸς τῆς εὐγλωττίας, τῆς ἰκανότητος καὶ τῆς ἀξιοπρεποῦς συμπεριφορᾶς, εἶχε καὶ τοσαύτην μετριοφροσύνην εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων του, ὥστε, μετὰ τὸ πέρας τῶν δυσχερῶν διαπραγματεύσεων τὰς ὁποίας διεξήγαγεν ἐν Ῥώμῃ μετ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Η' ἐπὶ τῶν περιφημῶν τεσσάρων ἄρθρων τοῦ γαλλικοῦ κλήρου· «Δὲν ἔξεύρω πῶς τὸ κατορθώσατε,» εἶπεν, ἀποχωριζόμενος αὐτὸν, ὁ πάπας· «φαίνεσθε πάντοτε ὅτι εἰσθε σύμφωνος πρὸς τὴν ἐμὴν γνώμην, καὶ ἐγὼ ἐπὶ τέλους συμφωνῶ πρὸς τὴν ὑμετέραν.» Καὶ ὅτε, ἐπανελθὼν εἰς Γαλλίαν, ὑπῆγε νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, κατ' ἀρχὰς μὲν εὗρεν αὐτὸν ἐνκντίον

εις τα γενόμενα, ὅτε δὲ ἐξήλθεν, ἡ πειθὴ εἶχεν ἤδη μεταβάλλει τὸ φρονήμα τοῦ ὑπερόπτου ἐκείνου μονάρχου, εἰπόντος εἰς τοὺς περὶ αὐτόν· «Συνδιελέχθη μετὰ τοῦ ἐξεληθόντος, καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, καὶ ὁ νέος αὐτός, πάντοτε μοι ἠναντιώθη, καὶ ἐγὼ οὐδέποτε παρωργίσθη κατ' αὐτοῦ.»

Ὁ περίφημος Φραγκλῖνος διηγείται περὶ ἑαυτοῦ τὰ ἐξῆς· «Μίαν τῶν ἡμερῶν,» λέγει, «κουάκερός τις φίλος μου ἦλθε καὶ μοι εἶπεν ὅτι ὁ κόσμος με νομίζει ὑπερήφανον, ὅτι εἰς ὄλας μου τὰς ὀμιλίαις ἐλέπει πολλὴν οἴησιν, ὅτι δὲν εὐχαριστοῦμαι μόνον νὰ ἔχω δίκαιον εἰς τὰς συζητήσεις, ἀλλὰ καὶ ὅτι λαλῶ μετὰ προπετείας καὶ ἀθαδεΐας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ φίλος μου οὗτος, θέλων νὰ με πείσῃ, ἀνέφερε πολλὰ πρὸς τοῦτο παραδείγματα, ἐπέστην τῷ ὄντι, καὶ ἀπεράσισα νὰ πολεμήσω τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, ἢ μᾶλλον τὴν μωρίαν ταύτην, καὶ νὰ καταγράψω εἰς τὸν κατάλογον τῶν διορθώσεών μου καὶ ταύτην τὴν διόρθωσιν. Ἐπεχείρησα λοιπὸν νὰ ταπεινοφρονήσω καὶ δὲν δύναμαι μὲν νὰ καυχηθῶ ὅτι ἀπέκτησα ἐντελῶς τὴν ἀρετὴν ταύτην, ἐκέρδησα δὲ πολὺ εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν ἀνθρώπων. Παρεδέχθη ὡς νόμον ἀπαράβατον ν' ἀπορεύω πᾶσαν ἄμεσον ἀντικρουσιν τῆς γνώμης τῶν ἄλλων, καθὼς καὶ πᾶσαν θετικὴν καὶ ἀπόλυτον θεσπίωσιν τῆς γνώμης μου. Ἀπέσχον μάλιστα πάσης ἐκφράσεως ὀπλοῦσης ἰδεῶν καὶ ἐνοίαν ὠρισμένην καὶ ἀμετάβλητον, καθὼς τὰς λέξεις· *θεθαίως, ἀναμφιβόλως, ἀνατιβήτως, ἀδιεσπῶτως* καὶ ἀντ' αὐτῶν ἔλεγα· *τοῦτο νομίζω, αὐτὸ μοι φαίνεται* ἢ μᾶλλον *τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδέα μου σήμερον*. Ὅσάκις ἄλλος τις ἐθεθαίωσε πρᾶγμα ὑπερ δὲν μοι ἐφαίνετο ἀληθές ἢ ὀρθόν, ἀπέφυγα τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ πολεμήσω αὐτόν κατὰ μέτωπον, καὶ ν' ἀποδείξω ἀμέσως καὶ ἀποτόμως τὸ ἄτοπον τῶν λόγων του· ἀποκρινόμενος δὲ ἔλεγα μόνον ὅτι, ἐνίοτε, εἰς μερικὰς περιστάσεις, ἡ γνώμη του ἠδύνατο νὰ ἦναι ὀρθή, εἰς τὴν παρούσαν περιστασίαν ὅμως ἐπίστευα, ἐνόμιζα, ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶχεν ἄλλως, κτλ. Ἐντὸς ὀλίγου ἀνεγνώρισα τὰ ὠφέλιμα τῆς μεταβολῆς μου ταύτης· αἱ συνκαστροφαὶ εἰς ἃς παρευστάθη ἦσαν μᾶλλον εὐάρεστοι· ὁ μετριόπαθής τρόπος καθ' ὃν ἐξέφραζα τὰ φρονήματά μου ἐπέφερε ταχύτεραν παραδοχὴν καὶ ὀλιγωτέραις ἀντικρούσεσι. Ἡσθα νόμην ὀλιγωτέραν καὶ ἐντροπὴν καὶ λύπην, ὁσάκις ἐτύχαινε νὰ ἔχω ἄδικον, καὶ κατώρθωνα νὰ πείσω εὐκολώτερα τοὺς ἄλλους νὰ ἐγκαταλείπωσι τὴν πλάνην των, καὶ νὰ συμφωνῶσι πρὸς τὴν γνώμην μου, ὅσάκις τὸ δίκαιον ἦτον ἐκ μέρους μου.»

Αἶψα ἐντεχον χρητὴν τῆς μετριοφροσύνης εὐρίσκωμεν εἰς τὴν αὐτοβιογραφίαν τοῦ περικλεοῦς τραγικοῦ τῆς Ἰταλίας ποιητοῦ Ἀλφριέρου. Ὁ

συγγραφεὺς ἀρχεται ἀναγνωρίζων ὅτι τὸ λαλεῖν περὶ ἑαυτοῦ, τὸ γράφειν μάλιστα περὶ ἑαυτοῦ, προέρχεται θεθαίως ἐξ ὑπερβολῆς φιλαυτίας. «Ὅτι με παρακινεῖ,» λέγει, «νὰ ἱστορήσω ἐν ἐκτάσει τὸν βίον μου εἶναι, μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ πλείοτερον πάντων τῶν ἄλλων αἰσθημάτων, ἢ φιλαυτία μου. Περὶ τίνος τῶ ὄντι ἀνθρώπου δύναται τις καὶ καλῆτερα καὶ σοφώτερα νὰ λαλήσῃ, εἰμὴ περὶ ἑαυτοῦ; Τίνα ἄλλον ἠδυνήθημεν εὐκολώτερα νὰ σπουδάσωμεν, οἰκειότερα νὰ γνωρίσωμεν, εὐσυνειδητότερα νὰ ἐξετάσωμεν, μετὰ τίνος ἄλλου ἐξήσαμεν ἐπιτοσαῦτα ἔτη, εἰς τὰ θαυότερα, οὕτως εἶπεν, τῶν ἡμετέρων σπλάγγων;» Μετὰ τὴν ἐμολογίαν ταύτην, ὁ συγγραφεὺς δικαιολογεῖ τὴν διαγωγὴν του ὡς ἀκολουθῶς·

«Ἐπειδὴ, λέγει, συνέγραψα πολλὰ, καὶ πλείοτε ἴσως παρ' ὅσα ἐπρεπε, μέχρι τοῦδε, εἶναι πολὺ πιθανόν, μετὰ τῶν ὀλίγων ἐκείνων (εἰάν οὐχὶ ἐκ τῶν συγγρόνων, τοῦλάχιστον ἐκ τῶν μεταγενεστέρων) εἰς οὓς τὰ συγγράμματά μου ἔδεν ἤθελαν ἀπαρέσει, νὰ ἦναι τινες περιεργοὶ ἐνὰ μᾶθωσι ποῖος ἄνθρωπος ἦμην. Ἐπιτραπήτω μοι νὰ φρονῶ τοῦτο, ἄνευ πολλῆς οἰήσεως, ὅταν βλέπω καθ' ἡμέραν συγγραφεῖς, ἰσχυροὺς μὲν κατὰ τὴν ἀξίαν, παχεῖς δὲ κατὰ τὰ συγγράμματα, τῶν ὁποίων ὁ βίος γράφεται, ἀναγινώσκειται, ἢ τοῦλάχιστον ἀγοράζεται. Ὅθεν, καὶ ἄλλον ἂν δὲν εἶχα λόγον παρὰ τοῦτον, εἶναι πάντοτε θεθαίον ὅτι, μετὰ τὸν θάνατόν μου, θὰ εὐρεθῆ βιβλιοπώλης ὅστις, ἐπιθυμῶν νὰ κερδήσῃ ὀλίγα χρήματα περισσότερα ἐκ νέας πτινὸς ἐκδόσεως τῶν συγγραμμάτων μου, θὰ νομίσει καλὸν νὰ προτάξῃ αὐτῆς βιογραφικὴν οἰανδῆποτε σημείωσιν. Καὶ ἡ σημείωσις αὕτη θὰ συνταχθῆ πιθανῶς ὑπὸ τίνος, ὅστις, ἢ διόλου ἢ ὀλίγον, ἐτυχε νὰ με γνωρίσῃ, καὶ ἐπομένως θὰ ζητήσῃ τὴν ὕλην εἰς πηγὰς ἀμφιβόλους ἢ μεροληπτικὰς. Ἐκ τούτου ἐπιτεταί ὅτι ἡ παρούσα ἱστορία, ἐάν δὲν θὰ ἦναι ψευδής, θὰ ἦναι ὀλιγωτέρον ἀληθής, τῆς παρ' ἐμοῦ σήμερον δημοσιευομένης· τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσω ὁ συγγραφεὺς, ὁ ἐπὶ μισθῷ ἐκδότου τινὸς συγγράφων, συνήθως συντάττει ἀνοήτους πανηγυρικοὺς τοῦ ἐκδιδόμενου συγγραφέως, διότι καὶ ἐκδότου καὶ συντάκτου κοινὸν εἶναι τὸ συμφέρον, νὰ πωλήσωσιν εὐκολώτερα τὸ κοινὸν ἐμπόρευμα.»

Ἐπιτήδειος καὶ ἐπιεικὴς εἶναι ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ ἐνδοξὸς οὗτος ποιητὴς δικαιολογεῖ μετριοφροσύνης τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὠμολόγησε κατ' ἀρχὰς ὡς προελθούσταν ἐκ φιλαυτίας. Καὶ θεθαίως ἐν ἐκ τῶν ὀλίγων ἢ τῶν ἀπλοῦς τοῦλέγειν εἶναι ὅ,τι πρότερον εἶπε περὶ φιλαυτίας, καὶ ἀληθινὰ εἶχε πρόθεσιν μὲν τὴν μετριοφροσύνην, αἰτίαν δὲ τὴν συναίσθησιν αὐτῆς, ἢ ἀληθὲς ἐλαττήριον αὐτοῦ ἦτον ἢ φιλαυτία, καὶ ὡς πέπλον θελατικὸν ἠθέλησε νὰ ῥίψῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν με-

τριοφροσύνην. Κατ' ἀμφοτέραις τὰς περιστάσεις, ὀφείλομεν εἰς αὐτὸν χάριτας· κατὰ τὴν πρώτην, ἔχομεν ὠραῖον παράδειγμα μετριοφροσύνης εἰλικρινούς· κατὰ τὴν δευτέραν, ἀγαπητὴ ἡμῖν γίνεται καὶ αὕτη ἡ φιλαυτία, ὅσάκις ἐμφανίζεται ἐνώπιον ἡμῶν φοροῦσα τὸν ἐράσμιον τῆς μετριοφροσύνης πέπλον. Οὕτω προτιμῶμεν τῆς κυνικῆς ἀναιδείας καὶ τὴν ὑποκρισίαν αὐτὴν, ὅταν φορῇ τὸν σεμνὸν τῆς ἀρετῆς χιτῶνα, ἀναγνωρίζουσα τοιοῦτοτρόπως τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆς, καὶ τὸν φρόρον αὐτῆς τελούσα.

Καὶ δὲν καθιστᾷ μόνη ἡ ἐρασμιότης πολῦτιμον τῶν νέων ἀπόκτημα τὴν μετριοφροσύνην. Ἐπίσης μεγάλη εἶναι ἡ ἐξ αὐτῆς ὠφέλεια καὶ ὑπὸ ὄνομα ἄλλας ἐπέψεις, σπουδαιότατας ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀφορῶσας εἰς τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ εὐδαιμονίαν του.

Ἡ μετριοφροσύνη εἶναι τὸ προσφορώτερον εἶδος τοῦ μεγάλου ἐπὶ τῆς γῆς καθήκοντος τῆς νεότητος, τῆς αὐξήσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν γνώσεων αὐτῆς. Ὁ ἄνθρωπος (ἐγράψαμεν ἄλλοτε κατὰ τῆς ἀλαζονείας ἐν περιοδικῷ τινι συγγράμματι), ὁ ἄνθρωπος, ἵνα βελτιωθῆ ἠθικῶς, ἀπαιτεῖται νὰ συναίσθησθῃ πρῶτον τὰς ἑλλείψεις του, νὰ γνωρίσῃ τὰς ἠθικὰς του ἀσχημίας· ἀλλ' αὐτὴν κυρίως τὴν συναίσθησιν, αὐτὴν ταύτην τὴν γνώσιν ἐμποδίζει ἡ ἀλαζονεία. Πῶς νὰ διορθωθῇ ὁ νομίζων ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην διορθώσεως; πῶς νὰ τελειοποιηθῇ ὁ τέλειον ἑαυτὸν νομίζων;

Ἡ ἀλαζονεία εἶναι ἐλάττωμα τῶν μικρῶν καὶ περαιομένων πνευμάτων. Ὁ ἔχων ἀνεπτυγμένους τὰς φρένας, ὁ θησαυρίσας ἀληθεῖς γνώσεις, ὁ μεγαλοφυής, ὁ σοφός, ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει μεγαλοπρέπεια, κατὰ τὴν ὑψηλὴν ῥῆσιν τοῦ Πλάτωνος, δὲν τυροῦται ὑπὸ τῆς οἰήσεως, διότι, γνωρίζων ὅτι πολλὰ κέκτηται, γνωρίζει συγχρόνως ὅτι καὶ παμπόλλων στερεῖται· ἐπειδὴ δὲ τὰ πρῶτα εἶναι πολλοστημόριον τῶν δευτέρων, καὶ ἐπειδὴ, ὅσω πλείους ἀποκτᾷ γνώσεις, τόσω ἐκτείνεται ὁ νοῦς αὐτοῦ εἰς ἐκτίμησιν τῆς πληθῆος τῶν ἀγνώστων, ἐπιτεταί ἀναγκαιῶς ὅτι, ὅσω προβαίνει εἰς τὴν ὁδὸν τῆς τελειότητος, τόσω κατανοεῖ τὴν σχετικὴν ἀτέλειαν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως τόσω ἀπομακρύνεται τῆς ἀλαζονείας καὶ τῆς οἰήσεως. Ὁ Σωκράτης, εἰπὼν ὅτι οἶδεν ὅτι οὐκ οἶδεν, ἐξέφρασεν ὅ,τι τελειότερον ὀδύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκφράσῃ περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ γνώσεων.

Τὴν νόσον τῆς ἀλαζονείας νοσοῦσιν ἰδίως οἱ νέοι, διότι παρ' αὐτοῖς ἡ μικρότης τῶν γνώσεων, θεωρητικῶς ἀποκτωμένων, συνδυάζεται καὶ μετὰ τῆς πρακτικῆς ἀπειρίας τῶν τῷ κόσμῳ πραγμάτων. Ἐναγνωρίζω, φίλτατέ μου νέε, ἔλεγέ ποτε γέρον καὶ πολυμαθὲς καθηγητῆς πρὸς νεανίαν ἐπαιρούμενον ἐπὶ ταῖς γνώσεσιν αὐτοῦ, ἄναγνωρίζω ὅτι ἐμαθεὶς πολλὰ, ἴσως δὲ καὶ ὑπερ-

τέρα τῆς ἡλικίας σου. Μάθε ὅμως καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ βιβλίον τῶν γνώσεων εἶναι βιβλίον μέγα καὶ πολυφύλλον, τὸ ὅποιον κάνεις ὀλοκλήρον δὲν ἀνέγνωσε· σοῦ δὲ, φίλε μου, αἱ γνώσεις ὄλαι περιέχονται ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ βιβλίου τούτου σελίδι.»

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ὅτι ὁ ἐστερκμένος τῆς μετριοφροσύνης ἄνθρωπος ἀντιστρατεύεται κατὰ τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως αὐτοῦ· γίνεται προσέτι αἰτιος καὶ τῆς καθημερινῆς σχεδὸν κακοδαιμονίας τοῦ ὁ ταλαίπωρος. Φροντίζων κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ, ὡς λέγει, ἀξιοπρέπειαν, μηδέποτε εὐρίσκων ὅτι, ὅσον αὐτὸς τιμᾷ ἑαυτὸν, τόσον τιμᾷ αὐτὸν καὶ ὁ κόσμος, λαμβάνει πάντοτε ἀφορμὴν νὰ θεωρῇ τὴν φιλοτιμίαν του προσβαλλομένην, πάντοτε ἔχει αἰτίαν νὰ πάσχη καὶ νὰ ἀδημονῇ ἐσωτερικῶς· πόσον δὲ καρδιοβόρος εἶναι ἡ τοιαύτη ἀδημονία του, θὰ τὸ κατανοήσῃ θεθαίως ὁ ἀναγνώστης, ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, πρῶτον μὲν, πόσον σκληρὸν εἶναι διὰ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν τὰ τοιαῦτα ἠθικὰ ἄλγη, δεύτερον δὲ, ὅποιον, κατὰ τὴν φρικτὴν τῶν παθῶν λογικὴν, εἶναι ἡ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο εὐαισθησία τοῦ προσβαλλομένου, ὅταν δὲν ἐπιγῆ τὸ λαματικὸν βάλαμον αὐτῆς· ἡ μετριοφροσύνη, ὅταν προὑπάρχῃ ἐπὶ τοῦ προσβληθέντος μέλους ὁ ὑπερρεθισμὸς τῆς ἀλαζονείας.

Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ θέσωμεν ὡς ἐπίλογον εἰς τὴν παρούσαν διατριβὴν τὰς περικοπὰς, δι' ὧν ἐπεράναμεν ἄλλοτε τὴν δημοσίευσιν, τῆς ὁποίας ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω.

Ἐπιπάρχει ψευδῆς τις ἐκτίμησις ἰδεῶν τε καὶ πραγμάτων, καθιστώσα τὴν ἀλαζονείαν κινδυνώδως εὐπρόσιτον εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων. Γίνεται δὲ αὕτη ὅταν συγχέεται τὸ μισήτῶν τοῦτο ἐλάττωμα μετὰ τῆς ἀληθοῦς φιλοτιμίας, τῆς εὐπρεπείας, τῆς τηρήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας. Οὐδὲν ἐλεεινότερον τῆς συγχύσεως ταύτης· φυλάττω, λέγεις, θέσιν ἀξιοπρεπῆ ἐν τῇ κοινῳνίᾳ, δὲν ταπεινοῦμαι ἐξευτελιζόμενος, ἵνα μὴ μ' ἐξευτελίωσιν οἱ ἄλλοι. Ἀπατάσαι, καλὲ ἄνθρωπε, ἀπάτην οἰκτρὴν τίποτε δὲν φυλάττει· διὰ τῆς ἀγυρτικῆς ἀλαζονείας. Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ χαρακτῆρος συνίσταται εἰς ἔργα, καὶ οὐχὶ εἰς ἐπιδεικτικὴν κενόφροσύνην. Ἐργα λοιπὸν πράττε ἀξιοπρεπῆ μὴ κατάβινε εἰς πράξεις ποταπὰς. Καὶ τότε ἡ ἀξιοπρέπειά σου ἐτηρήθη· καὶ τότε ἡ φιλοτιμία σου ἐξησφαλίσθη· καὶ τότε οὐ μόνον οὐδύλως σὲ βλάπτει ἡ τῆς ἀλαζονείας ἑλλείψις, ἀλλὰ μάλιστα σὲ ἀναθεωρεῖ εἰς ὑψηλοτέραν περαιοπὴν, διότι σὲ ἀναδεικνύει ἀνώτερον τῆς θέσεώς σου, τῆς τύχης σου, ἀξιώτερον τοῦ ὅ,τι εἶσαι.

Ὁ περιώνυμος Λόκιος διεκρίνετο ἐπὶ μεγάλῃ μετριοφροσύνη. Σοφὸς τις Βενετὸς τῆς 12' ἐκτονταετηρίδος διηγείται ὅτι, εὐρισκόμενος ἐν

1. Ὁρα Ἐδαγγελικὸν Κήρυμα μηνὸς φεβρουαρίου 1867.

«Λονδίνο, όπου, λέγει, υπήγε προς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπισκεφθῆ καὶ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς δύο ζῶντας τότε μεγάλους φωστῆρας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, τὸν Λώκιον καὶ τὸν Νεύτωνα, ὠδηγήθη καὶ εἶρε τὸν φιλόσοφον ἐν μικρᾷ τινι λέσχῃ, ὅπου συνείθιζε νὰ διατρίβῃ τακτικῶς δύο ὥρας καθ' ἑσπέραν, περικυκλούμενον τότε ὑπὸ πολλῶν μικρῶν παιδιῶν, εἰς τὰ ὁποῖα διηγείτο μετὰ πατρικῆς φιλοστοργίας ἠθικὰ διηγήματα. Ὁ Ἰταλὸς προσήλθε καὶ, ἀναγγείλας ἑαυτὸν, ἐχαιρέτησεν εὐλαβῶς. Ὁ Λώκιος, προσηκωθεὶς, ἀντεχαιρέτησε μετὰ τινος δειλίας. Ἀλλ' ὁ φίλος ἤρχισε τότε νὰ τὸν ἐδοξολογῇ, ἐνομάζων αὐτὸν ὑπατὸν τῶν φιλοσόφων, καὶ ἔλεγε τῆς Ἀγγλίας, ἀγλαΐσμα τοῦ καίῳνος, κτλ. κτλ. Ὁ δυστυχὴς Λώκιος ἐστενοχωρεῖτο, ἠρυθρία, ἐβασανίζετο καὶ μόλις ἠδύνατο τὸ πρῶτον νὰ τραυλίσῃ διακεκομμένης τινας λέξεις—Κύριε... σὰς παρακαλῶ... δὲν εἶμαι ἄξιος...—Καὶ πῶς, σοφώτατε ἄνερ, δὲν ἠγνωρίζετε ὅτι ἡ δόξα τοῦ ὀνόματος ὑμῶν φθάνει σήμερον εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης! (Τὸν ἄθλιον Λώκιον! ὅποιον μαρτύριον!) Τὸ περικλεῖς ὑμῶν σύγγραμμα «περὶ τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως» δὲν τὸ θαυμάζει μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁλόκληρος ὁ πεπαιδευμένος κόσμος;—Ἐτόλμησα νὰ βίψω... ἰδέας τινὰς... εἰς τὴν δημοσιότητα... προκαλῶν τὴν κρίσιν τῶν εἰδημόνων... καὶ ἐπιθυμῶν νὰ διδασχθῶ παρ' αὐτῆς...—Ἄ! ὄχι, ὄχι! Ὁ σοφὸς κόσμος κατατάττει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀνωτάτην αὐτοῦ βαθμίδα, καὶ, ὡς ἐκπλαῖς! ὡς θάμβος! σὰς εὐρίσκω ἐνταῦθα ταπεινὸν, ἀπαρτήρητον, συνδιαλεγόμενον μετὰ νηπίων! Ὑψηλοφρονήσατε, σοφώτατέ μου κύριε, ὑπερηφανεύθητε δικαίως...—Ὁ Λώκιος δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῆ ὑπερηφανεύθη, ἀλλὰ κατὰ ποῖον τρόπον;—Ἀνεσηκώθη, λέγει ὁ δυστυχὴς Ἰταλὸς, ἐνεκομώθη, ἐσεμνοπροσώπησε, καὶ, μετὰ φωνῆς ἧτις δὲν περιεῖχε πλέον οὐδὲν δειλὸν ἢ διακεκομμένον, ἀτεινίνας με εἶπε—Καὶ δὲν ἠξέουρετε, κύριε, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι ἐνδυμα καλὸν τὰ ἐλαττώματα τῆς διανοίας;... «Mi disse: Non sapete voi che la superbia è un vestito per cuoprire i difetti dello spirito?»

«Οἱ σοφοὶ οὗτοι λόγοι τοῦ περικλεοῦς Λωκίου, ἐπεκτεινόμενοι μάλιστα εἰς πᾶν εἶδος ὑπερηφάνειας, ἔπρεπε ν' ἀντηχῶσι δυστυχῶς εἰς τὰ ὦτα τοῖοι οὐδέποτε ἀλαζόνος. Ἐνδυμα, ἐνδυμα εἶναι, ἀγαθὴ ἄνθρωπε, ἡ ἀλαζονεία σου, καὶ φορεῖς αὐτὸ ἵνα καλύψῃς ὅλα σου τὰ ἐλαττώματα, ὅλας σου τὰς ἀσχημίας. Ἀλαζονεύεσαι ἐπὶ τοῖς ἔργοις σου, ἐπὶ τῇ διαγωγῇ σου; Ἀσχημα εἶναι ἐξεταζόμενα τὰ ἔργα σου, ἐπιλήψιμος ἐρευνημένη ἡ διαγωγή σου, καὶ ζητεῖς νὰ τὰ σκεπάσῃς. Ἀλαζονεύεσαι ἐπὶ τῇ παιδείᾳ σου; Χάσματα μεγάλα, κενὰ χάνοντα περιέχουσιν αἱ γνώ-

σεις σου, καὶ ζητεῖς ἐπαίρομενος νὰ μᾶς θημβώσῃς, ἵνα μὴ πλησιάζωμεν καὶ κατανοήσωμεν αὐτά. Ἀλαζονεύεσαι ἐπὶ τῇ εὐγενείᾳ σου ἀθροφόρον τινὰ, ἢ καὶ χειρότερον ἀθροφόρου κατὰ τὴν ἠθικὴν, ἀριθμοῖς μεταξὺ τῶν προγόνων σου, καὶ ζητεῖς νὰ μᾶς ἐξαπατήσῃς διὰ τῆς ἀγερωχίας σου, ἵνα σε πιστεύσωμεν εὐγενῆ ἀπὸ τοῦ Νῶε. Ἀλαζονεύεσαι ἐπὶ τῇ εὐφυίᾳ σου; Ἰλιγγία συγχνάκις ἡ διάνοιά σου, ὡς μακάριε, καὶ πολλῶν ἄλλων εὐρίσκεται κατωτέρα, καὶ καλύπτεις αὐτὴν ἵνα ἀναπαύσῃ ἐν εἰρήνῃ. Ἀρκεῖ μόνον ὅτι σε γνωρίζομεν ἔχοντα ἀνάγκην τοῦ ἀπαισίου καὶ δυσοικονομοῦ τούτου ἐνδύματος, ἵνα σε ὑποθέσωμεν ἔχοντα, οὐ μόνον ὅσα πραγματικῶς ἔχεις ἐλαττώματα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα, ἅτινα ἴσως δὲν ἔχεις.

«Δὲν ὑπάρχει δικαιοτέρα, οὐτε εὐστοχότερα τι τιμωρία, παρὰ τὴν κολάζουσαν ἕκαστον κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέρος καθ' ὃ ἀμαρτάνει. Κοινοφελὲς λοιπὸν καὶ ἀστείον ἐνταυτῷ ἤθελεν εἶναι τὸ μάθημα πρὸς διόρθωσιν τοῦ ἀμαρτήματος τούτου, μεγάλη ἡ ἱκανοποίησις πρὸς τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ἠθικὴν, ἐὰν ἠδύνατο νὰ συμφωνήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ἅπαντες εἰς ἐλιγωρίαν καὶ καταφρόνησιν τῶν ὑπερηφάνων καὶ ἀλαζόνων ἐν ἡ ταπεινώσει τοῦ ὑψοῦτος ἑαυτὸν, ἐκτὸς τῆς ἀφύκτου ποινῆς τῆς θεῆς δίκης, ἐπὶ ἧς ἔχεται ὡς τιμωρία ἄμεσος τῆς δικαιοσύνης τῶν ἀνθρώπων ἐὰν οἱ πιστοὶ τοῦ Κυρίου, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα αὐτοῦ, τοῦ ἀντιτασσόμενου τοῖς ὑπερηφάνοις, ἀντέτασσον ἐν ὁμονοίᾳ τὴν ἀπορροφὴν τῆς χλεῦς πρὸς τοὺς πεφουσιωμένους τούτους ἀσκούς, τοὺς τετυφωμένους σκόλληκας, τοὺς ἐπιχειροῦντας νὰ χαλαρώσωσιν τὸν κοινωνικὸν δεσμόν τῆς συμπαιθείας, τὸν χριστιανικὸν δεσμόν τῆς ἀγάπης τοὺς ὑπερηφάνους τούτους θνητοὺς, καθ' ὃν ὁ μὲν Θεὸς τῆς παλαιᾶς Διαθήκης ἐδίδαξε τὸ φοβερὸν δόγμα τῆς πτώσεως τοῦ ἀθανάτου Ἐωσφόρου, ὁ δὲ ἑνανθρωπήσας Υἱὸς αὐτοῦ ἀπήγγειλε τὴν ἠθικωτάτην καὶ διδασκτικωτάτην παραβολὴν τοῦ Τελῶνου καὶ τοῦ Φαρισαίου.»

E. A. ΣΙΜΟΣ.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥ

Μετάφρασις Σ. Κ. Σακελλαροπούλου.

Τὴν Κυριακὴν, 16 φεβρουαρίου, ἤρχισαμεν νὰ φουσκώνωμεν τὸ ἀερόστατον «Ἰωάννης Βάρτ», διὰ τοῦ ὁποῖου ἐμέλλομεν νὰ ὑψωθῶμεν εἰς τὸν ἀέρα, ἐγὼ, ὁ ἀδελφός μου καὶ πέντε ἄλλοι σύντροφοι. Πρὸ καιροῦ εἶχομεν προσχεδιάσει τὴν ἀνάβασιν ταύτην, ἀλλ' ἡ κκοκαιρία, ἡ βροχὴ μᾶς ἠνάγκασεν ἐπικνελημένως νὰ ἀναβάλλωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς μας. Τὴν ὀρισθεῖσιν ἡμέραν ὁ βορρᾶς μόλις ἔπνεε, πυκνὰ νέφη ἐκάλυπτον τὸν οὐρανόν, τὸ βαρόμετρον ἐδείκνυε κα-

λωσύνην. Ἄμα ἐξημέρωσεν, ἀποφασίζομεν νὰ παρασκευάσωμεν τὸ ἐναερίον μας ὄχημα.

Τὸ ἀερόστατον ἔκειτο μακρὸν πλατὺ κατὰ γῆς ἐπὶ τινος γηπέδου ἀνήκοντος εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ φωταερίου τῆς Βιλλέτ. Εἶνε μέγα κομμάτιον ὑφάσματος δεκαῆξ ἑξαμέτρων μήκους καὶ ὁμοιάζει μᾶλλον, εἰς τὴν τοιαύτην του κατάστασιν, πρὸς κομμάτια χαμβιακῶν ὑφασμάτων ἐκτυλιγμένα παρὰ τινι ἐμπόρῳ ἢ πρὸς ἀερόστατον. Φαίνεται ὅμως πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ πανίνου τούτου σωροῦ τὸ ἐπίπωμα, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀερόστατου, τὸ ὅποιον σύγκειται ἐκ δύο ξυλίνων ἐπιδυστρῶν ἀνοιγομένων ἐσωτερικῶς διὰ τῆς ἔλξεως σχοινίου. Κλειοῦν δὲ μόναι τῶν αἰ ἐπιδυστρῶν αὐταὶ διὰ τῆς διατάσεως δύο ταινιῶν ἐκ κουτσού. Εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον ὑπάρχει ἄνοιγμα, εἰς τὸ ὅποιον τῶρα εἰσχωρεῖ ὁ λεγόμενος φουσκωτικὸς σωλὴν, διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ μεταδοθῇ εἰς τὸ ἀερόπυρον σφαίρωμα τὸ ἀερίον τὸ ἐνυπάρχον εἰς τὰ φωταερίομετρα τοῦ ἐργοστασίου. Τὸ ἀερόστατον περικαλύπτει δίκτυον ἐκ στερεοῦ σχοινίου, εἰς τὸ ὅποιον θὰ προσκολληθῇ μετ' ὀλίγον κάτωθεν ἡ μικρὰ λέμβος, τὸ βατόνιον τῶν ἀερόπυρον.

Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ὁ «Ἰωάννης Βάρτ» ἤρχισε νὰ πάλλῃ ὑπὸ τῆς εἰσχωρήσεως τοῦ φωταερίου τὸ ὑφάσμα φουσκώνει κατὰ μικρὸν, ζωντανεῖ τὸ κατακείμενον ἀερόστατον. Τὸ ἄνω μέρος σχηματίζεται εἰς ἡμισφαιρικὸν θόλον. Καθ' ἕκαστον τέταρτον τῆς ὥρας πλείονον μεγαλόνει, ὑψοῦται, μέχρις οὐ παρίσταται ὡς μεγάλη σφαῖρα περικλειομένη κατὰ τὸ ἡμισυ ἐντὸς δικτύου. Εἶνε λοιπὸν φουσκωμένον τὸ ἀερόστατον ἄσκητοι ἄμμοι καὶ προσρητημένοι εἰς τὰς ἄκρας τῶν σχοινίων τὸν δικτύου τὸ κρατοῦσιν ἀκόμη πρὸς τὴν γῆν, διότι εἶνε ἤδη ἰσχυρὰ μηχανὴ καὶ ἄνευ τοῦ βάρους τῶν σάκκων θὰ ὑψοῦτο εἰς τὸν ἀέρα. Περιέχει ἐντὸς αὐτοῦ δύο χιλιάδας κυβικῶν μέτρων ἀερίου, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ σηκώσῃ βάρους ἐνεακοσίων χιλιogramμων.

Περὶ ὥραν δεκάτην καὶ ἡμίσειαν προσαρτᾶται εἰς τὸ δίκτυον διὰ ξυλίνης στεφάνης ἡ λέμβος. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν προστίθενται τὰ χαλινὰ γωγικὰ λεγόμενα σχοινία καὶ ἡ ἄγκυρα πάντα ταῦτα θὰ χρησιμεύσουν διὰ τὴν κατάβασιν. Εἰσέρχομαι εἰς τὸ ἐκ λυγαριᾶς πλεγμένον καλάθιον, τὴν λέμβον, καὶ προσκαλῶ τοὺς ἄλλους συναερόπυρους, οἱ ὅποιοι κάθηται πλησίον μου, στενοχωρούμενοι ὀλίγον ἐντὸς τοῦ ἐναερίου μας ὄχηματος, μικροτέρου συνήθους σιδηροδρομικοῦ βαγονίου. Ἐνεργοῦνται τότε αἱ ἀπαιτούμεναι κινήσεις διὰ νὰ μὴ πεταχθῇ ἀποτόμως τὸ ἀερόστατον πρὸς μετὰ προσοχῆς νὰ τηρηθῇ ἡ ἰσορροπία του, νὰ ἐξευρεθῇ ἡ ἀνεκδομικὴ του δύναμις, πρὸς μετὰ τούτους νὰ ἀπομακρυνθῶσι πρὸς στιγμὴν οἱ περιεστᾶμενοι, καὶ ἂν ἴδωσιν

ὅτι ἡ λέμβος δὲν ὑψοῦται ἀκόμη, νὰ τὴν πιάσῃ πάλιν διὰ τῶν χειρῶν. Ἀφαιρούμεν πρὸς δοκιμὴν δύο ἢ τρεῖς σάκκους ἄμμου ἐλέπουμεν ὅτι ἡ ἀερόπυρος λέμβος τείνει εἰς τὸ νὰ ὑψοῦθῃ. «Ἀπομακρύνθητε, φωνάζομεν μὴ κρατοῦτε πλέον, ἀφήσατε!»

Ἀναβαίνει ὁ «Ἰωάννης Βάρτ.» Βραδέως καὶ ἀνεπαίσθητως σχεδὸν καταλείπομεν τὸ γῆινον ἔδαφος. Ἄν δὲν ἐβλέπομεν θαυμητὸν μικροκόμμενον τὸν ὅμιλον τῶν φίλων, οἵτινες μακρόθεν μᾶς χαιρετίζουσι, ἂν δὲν παρατηροῦμεν τὸν ὀρίζοντα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εὐρυνόμενον καὶ μετ' οὐ πολὺ μέγα καὶ ἐξαισιον πανόραμα ἐκτεινόμενον ἐνώπιόν μας, τὸ πανόραμα δηλαδὴ ὀλοκλήρου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, δὲν θὰ ἠσθανόμεθα ἀληθῶς ὅτι ὑψοῦμεθα εἰς τὸν ἀέρα. Τὸ ἀερόστατον ὀλισθαίνει κατὰ μικρὸν πρὸς τὰ ὑψηλότερα στρώματα, ὡς ἂν ἀνεροφάτο σῆτος εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὡς ὁ κοῦφος ἀτμός, ὃν βλέπει τις ἐν καιρῷ θέρους ἀναδιδόμενον ὑπὸ λίμνης.

Μετ' οὐ πολὺ φθάνομεν εἰς τὰ νέφη, τὰ περικαλύπτοντα τοὺς Παρισίους διὰ φαιού σκεπάσματος, τὸ ὅποιον αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες δὲν δύνανται νὰ διαπεράσωσι. Ἐκεῖ εἰσχωρεῖ τὸ ἀερόστατον, ἡμεῖς δὲ λούμεθα ὑπὸ ἀτμῶν. Ομίχλη γαλακτοχρῶς μᾶς περικυκλῶνει ὅμοια πρὸς τὸν πυκνὸν ἀτμὸν, τὸν ὅποιον ἀναδίδει ἡ μηχανὴ τοῦ σιδηροδρόμου. Τὸ βαρόμετρον δεικνύει ὕψος 1200 μέτρων, ἡ δὲ βελὸν τῆς κινεῖται τακτικᾶ τεκμήριον ὅτι ὀλιγοστεύει ἡ πίεσις καὶ ἐπομένως ὅτι ἀνάβασις ἐξακολουθεῖ. Τὰ νέφη μετ' ὀλίγον καθίστανται σχεδὸν φωτεινά, ὁ ἥλιος γίνεται φανερός καὶ δὲν ἀποκρύπτεται πλέον εἰμὴ ἐλαφρῶς μόνον καὶ κατὰ τὸ ἡμισυ. Ἀναβαίνομεν ἀκόμη τότε μᾶς ἐμφανίζεται ἐν ὄλῃ τοῦ τῆ ἐπιβλητικῆ μεγαλοπρεπέει. Ὄριστικῶς πλέον κατελείψαμεν τὴν γῆν καὶ τὰ κατώτατα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα, τὰ μεταλλοχολικά καὶ σκοτεινὰ ὑπὸ τὸν νεφελοδῶθ θόλον, καὶ ἀνευρίσκομεν ἐδῶ ἐπάνω τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου, φεγγοβολοῦν ὡς ἂν ἦτο ἰούλιος μῆν. Ὑπερᾶνω τῶν κεφαλῶν μας ὁ θόλος τοῦ στερεώματος εἶνε βαθεὸς κυκνοῦ χρώματος, ἀνεφελος καὶ διαυγῆς ὡς εἰς τὰς περὶ τοὺς τροπικοὺς κειμένης χώρας. Ἀσυνήθης εἶνε ἡ ἐδῶ λάμψις τοῦ ἡλίου, πύρινα δὲ ἀκτίνες μᾶς περιβάλλουσι. Ἄν ἐμβλέψωμεν κάτω, ὑπὸ τὴν λέμβον μας, ἀπαράβλητον θέγμα παρουσιάζεται ἐνώπιόν μας, τοῦ ὁποῖου ἐμποιεῖ εἰς ἡμᾶς βαθεῖαν ἐντύπωσιν τὸ μέγαλειον καὶ σιγηλοῦ θαυμασμοῦ πληροὶ τὰς ψυχὰς μας.

Ἀπειρα λευκὰ νέφη ἐκτεινόνται περὶ ἡμᾶς, ὡς ἂν ἦτο εὐρεῖα ἐπιφάνεια, καὶ χάνονται μακρὰν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας δὲν ὁμοιάζουσιν ὅμως πρὸς τοὺς πυκνοὺς ἀτμούς, τοὺς ὁποῖους ἀπὸ τῆς γῆς βλέπομεν ἐδῶ ταῦτα παραδόξως φαί-

νονται. ὡς ἐν ἀναγλύφῳ. Νομίζεις ὅτι εἶνε θάλασσα χιόνος ἐξαστράπτουσα ἐκ τῆς λευκότητος; νομίζεις ὅτι βλέπεις ὡς ἂν μεγάλας θηλάς ἐστρογγυλωμένας παγωμένης θαλάσσης, ἥτις διὰ τὸσον μεγάλης ἐντάσεως φωτίζεται, ὥστε μόλις ὁ ὀφθαλμὸς δύναται νὰ ὑποφέρει τὴν λάμψιν.

Ὁ ἥλιος προεκτείνει ἐπὶ τῆς νεφικῆς ταύτης ἐπιφανείας τὴν σκιάν τοῦ ἀεροστάτου μας, τὴν ὁποίαν περιβάλλουσι τὰ χρώματα τῆς ἱριδος. Ἀπαράβλητος εἶνε ἡ λεπτότης τῶν χρωμάτων τούτων, τῶν ὁποίων αἱ καθαρόταται καὶ ὠραιόταται ἀποχρώσεις διακόπτουσι τὸ ὁμοίωμα τῶν λευκῶν νεφῶν.

Μεταξὺ τοῦ πληρώματος τοῦ ἀεροστάτου μας ὑπάρχουσι τέσσαρες ἀρχαί, πρῶτην φερόν ἀναβαίνοντες εἰς τὰ νέφη. Δικαίως ἐκπλήττουσιν αὐτοὺς τὰ παράξενα θεάματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των. Δὲν παύουσι ἐκφράζοντες τὴν χαρὰν τῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀδιάρρηκτου γαλήνης, ἥτις βασιλεύει ἐν ταῖς πανησύχοις ἐκείναις χώραις, καὶ πρὸ εἰκότων τῶν ὁποίων τὸ κάλλος δὲν δύναται νὰ νοήσωσιν εἰμὴ οἱ θαυμάσαντες αὐτάς. Ὁ ἀδελφός μου σκιαγραφεῖ διὰ τῆς μολυβδίδος τὰ οὐράνια τοπεῖα, ἅτινα ἐκτυλίσσονται πρὸ τῶν ἐκπεληγμένων ὀφθαλμῶν μας ὡς αἱ εἰκόνας ἀνακυκλωμένου πανοράματος, ἐγὼ δὲ βοηθοῦμαι ὑπὸ τῶν φίλων ἀρχίζω τὰ παρατηρήσεις μου, σημειῶν τὸν βαθμὸν τοῦ θερμομέτρου, τὴν βαρομετρικὴν πίεσιν, καὶ ἀναγράφω ἐν ἐπιτηδῆς καταστήχῳ τὰς ἐντυπώσεις μας. Δίδομεν ἐνταῦθα σύνοψιν τοῦ ἡμερολογίου τούτου.

Ὁρα 12 μεσημβρίας. — Ὑψος 1420 μέτρων. Πρὸ τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας αἰωρούμεθα εἰς τὸ ἀχανές. Ὁ ἥλιος εἶνε τὸσον φλογερὸς, ὥστε ἀποπνιγόμεθα ὑπὸ τῆς ζέσης· τὸ θερμομέτρον δεικνύει 18 βαθμοῦς. Οἱ ταξειδιῶται ἐκβάλλουσι τὰ ἐνδύματά των καὶ ἀποβάλλουσι τὰ σκεπάσματα. Τοὺς παρακαλῶ νὰ μὲ βοηθήσωσιν εἰς τὸ νὰ τοποθετήσω καταλλήλως τὸ ἔρμα ἐντὺς τῆς λέμβου μας· πρέπει νὰ τὴν τακτοποιήσωμεν διότι θὰ μείνωμεν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει ἐπὶ τινος ὥρας. Μετρῶμεν τοὺς σάκκους τῆς ἄμμου· ἔχομεν 16, ἕκαστος δὲ ζυγίζει 15 χιλιόγραμμα. Καλὴ εἶνε ἡ προμήθειά μας, ἐμποροῦμεν νὰ πάρωμεν δρόμον!

Ἡ σκιά τοῦ ἀεροστάτου εἶνε μικροτέρα ἢ πρὸ τοῦ, διότι ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τῶν νεφελῶδων ἐκείνων ὄγκων. Τοὺς βλέπομεν τώρα σχηματίζοντας συνεχῆ ἐπιφανείαν, τὴν ὁποίαν διακόπτουσι πού καὶ πού ὄπα, δι' ὧν διακρίνομεν κάτω κάτω, εἰς τὸ βάθος, τὴν γῆν. Αἱ οἰκίαι καὶ τὰ δένδρα μᾶς φαίνονται μικρὰ μικρά, ὡς νὰ τὰ ἐβλέπομεν διὰ φεγγίτου. Ἡ θριαμβικὴ Πύλη διακρίνεται ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ ἐνὸς τοιοῦτου ἀνοίγματος, τὸσον δὲ μικρὰ φαίνεται ἐκ τῆς ἀποστάσεως, ὥστε νομίζεις ὅτι θὰ

ἠδύνασο νὰ τὴν κρατήσῃς εἰς τὴν φουκταν. Δὲν εἶνε μεγαλητέρα ἀπὸ καλαμάρι.

Ὁρα 12 1/4 — Ἐξοκκοινοῦμεν πάντοτε νὰ αναβαίνωμεν, μέχρι 1600 μέτρων ὕψους. Ἀκόμη διακρίνεται πού καὶ πού ἡ φωνὴ γαυγίζοντος σκύλου, καὶ εἶνε αὕτη ἡ μόνη φωνή, ἣν ἡ γῆ μᾶς ἀποστέλλει. Καὶ ἄλλοτε παρετήρησα ὅτι εἰς τὰ ἀερόστατα πολὺ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ σκύλου. Μήπως τὰ ζῶα ταῦτα, τὰ ὁποῖα συνειθίζουσι νὰ γαυγίζωσι τὴν σελήνην, ἐκλαμβάνουσι τὰ ἀερόστατα ἀντὶ τῆς σελήνης; Οἱ σύντροφοί μου μοῦ παρατηροῦσιν ὅτι πολλὴν ἐντύπωσιν κάμνει εἰς αὐτοὺς ἡ ἄκρα ἡρεμία, ἥτις βασιλεύει ὀλόγυρά μας. Τὸ ἀερόστατον ἀγόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φαίνεται ἐντελῶς ἀκίνητον· οὐδεμία κινήσις διακρίνεται, οὐδεὶς κλονισμὸς, οὐδὲν ρεῦμα ἀέρος. Πρέπει ἀληθῶς ἐδῶ νὰ νῆκυ, τις διὰ νὰ πολυῦση πραγματικὴν ἡσυχίαν, μακρὰν τοῦ κενου καὶ τοῦ θορύβου τῶν πόλεων, ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, ἀπέναντι τῆς φύσεως, ἀποκαλυπτοῦσης τὰς θαυμαστοτέρας αὐτῆς λαμπρότητας.

Ὁρα 12 1/2 — Εἰς ἐξ ἡμῶν, ὁ φίλος Β. . . , καταλαμβάνεται αἴφνης ὑπὸ γήνινον αἰσθημάτων· μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι ὅσο ἐναέριος καὶ ἂν ἦνε τις ἔχει οὐχ ἥττον στόμαχον. «Πεινῶ, φωνάζει. — Φίλοι μου, θὰ προγευματίσωμεν, ἀπεκρίθη· εὐρισκόμεθα εἰς 1800 μέτρων ὕψος, εἰς τὴν ἀληθῆ γῶραν τῆς ὀρέξεως.» Ἐν τούτοις, ὁ φίλος μας ἐξάγει ἐκ τοῦ βάθους τῆς λέμβου μας κλάθιον, ὅπῃθεν παρουσιάζεται ψωμί, λαμπρὸν ψητὸν κοτόπουλον καὶ ὀλίγα φιάλαι βορῶ. Δὲν ἠξέυρω ἂν ἔνεκα τῆς μειώσεως τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἠξέυσεν ὁ ὄγκος τοῦ στομάχου μας, τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι τοσαύτη εἶνε ἡ ὄρεξις μεθ' ἧς καταδροχθίζομεν τὸ κοτόπουλον, ὥστε σιγῶσι καὶ οἱ μᾶλλον φλύαροι ἐκ τῆς συντροφίας.

Κατὰ τὸ ἐπιδόριον διηγοῦμαι εἰς τοὺς φίλους μου ὅτι εἰς τὸ πρῶτόν μου ἐναέριον ταξείδιον, ἐπειδὴ εἶχον ῥίψαι κάτω ἐν κόκκαλον κοτοπουλίου ὁ κυβερνήτης τοῦ ἀεροστάτου πολὺ μὲ ἐμάλωσε, λέγων ὅτι διὰ τούτου θὰ κάμω νὰ ὑψωθῆ πολὺ ἡ σφαῖρά μας, διότι ὀλιγόστευσα τὴν σαβοῦράν της. Καὶ πράγματι τὸ βαρομετρον ἀμέσως ἔδειξε μέτρων τινῶν ὕψους, τὸσον εἶνε ἐπισθητὴ εἰς τὸ ἀεροπόρον σφαῖρωμα ἡ ἀπώλεια ἔστω καὶ τοῦ ἐλαχίστου βάρους! Οἱ σύντροφοι διερράγησαν εἰς γέλωτας νομίζοντες μῦθον τὴν διήγησίν μου. Τοὺς προσκαλῶ νὰ δοκιμάσωμεν πρὸς ἐπαλήθευσιν τοῦ λόγου μου νὰ ῥίψουν ἐν κόκκαλον, ἀλλ' οὐδὲ ἔχνος κοκκάλου ἀνευρέθη διὰ νὰ γίνῃ τὸ πείραμα· τὴν ἡμέραν ὅραξις μας. Οὐδὲν ἥττον τὸ πείραμα ἔγεινε δι' ἄμμου. Ἐρρίψαμεν δηλαδὴ μίαν φουκταν ἄμμου καὶ μετ' ὀλίγον ἄλλην μίαν ἢ βελόνην τοῦ βαρομέτρου ἐστράφη κατὰ ἐν ἡμικύκλιον, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς 7 ἢ 8 μέτρων ἀνάβασιν. Μετὰ τὸ

ραγητὸν ὁ ἀδελφός μου, ὅστις πολὺ ἀγαπᾷ νὰ λάβῃ θέσιν, ζῆτει ν' ἀναβῶμεν ὀλίγον ὑψηλότερον. Κενόνο κατὰ τὸ ἥμισυ ἕνα σάκκον ἐκ τοῦ ἔρματος καὶ μετ' οὐ πολὺ εὐρισκόμεθα εἰς ὕψος 2000 μέτρων ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὁ ἥλιος εἶνε φλογερῶτατος. Μᾶς καίει ἀληθῶς τὸ πρόσωπον. Ἡ νεφελώδης ἐπιφάνεια διακρίνεται ἐν τῷ κυανῷ ὀρίζοντι κεχρωματισμένη ὡς τὰ ὄρη εἰς τὰ θερμὰ κλίματα. Μᾶς ἐφαίνετο ἀπίστευτον ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν μηνὶ φεβρουαρίου.

Ὁρα 1 — Τὸ ἀερόστατον κατέβη εἰς χαμηλότερα στρώματα, γλιστρᾷ εἰς τὸ ἀχανές εἰς ὕψος 1700 μέτρων. Ἡ ἐπὶ τῶν νεφῶν σκιά τοῦ λαμβάνει νέαν ὄψιν, ἀληθῶς θαυμασίαν. Δὲν περιβάλλεται πλέον ὑπὸ μιᾶς στεφάνης, ἀλλ' ὑπὸ τριῶν, αἵτινες σχηματίζουσι ὁμοκέντρους κύκλους. Διαγράφεται πρῶτον περὶ τὴν σκιάν τοῦ ἀεροστάτου ἱριδοειδῆς στεφάνη· τὸ ὅλον περικλείεται ἐντὺς ἄλλης δευτέρας, ἣν περιβάλλει τρίτη, σχηματίζουσα ἑλλειψιν καὶ θαυμασίως καὶ αὐτὴ κεχρωματισμένη διὰ τῶν χρωμάτων τῆς ἱριδος. Τὰ φωτεινὰ ταῦτα πείγματα παρετηρήθησαν ἤδη ἄλλοτε καὶ ὑπὸ τινῶν ἀεροπόρων καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐρευνητῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν ὑψηλῶν ὄρεων. Οἱ μετεωρολογούντες γινώσκουσι περὶ τῆς σκιάς, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσι φάσματα τοῦ Οὐλλίου, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου παρατηρήσαντος αὐτὰ φυσικοῦ, ἢ φάσματα τοῦ Βρόκκεν, διότι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Βρόκκεν ἰδίως ἐμφανίζονται. Καλὸν καὶ ἐνδιαφέρον νομίζομεν νὰ παραθέσωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀεροστατικὴν περιγραφὴν τὴν τοῦ Κυρίου Χάνε περὶ τοῦ θεάματος, οὗ ἐγένετο αὐτόπτης ἐπὶ τοῦ Βρόκκεν· «Ἀφ' οὗ τριακοντάκις ἀνέβη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὁ Κύριος Χάνε ἠτύχησεν ἐπὶ τέλους νὰ ἴδῃ τῆς περιεργείας τοῦ τῶ ἀντικείμενον. Ὁ ἥλιος ἀνέτελλε περὶ τὴν τετάρτην πρωτὴν ὥραν, ἥτοι δὲ αἴθρια. Ὁ ἄνεμος ἐδίωκε πρὸς δυσμὰς, κατὰ τὰ Achtermaunshöhe, διαφρανεὶς ἀτμούς, οἵτινες δὲν εἶχον ἀκόμη συμπυκνωθῆ, ὥστε νὰ ποτελέσωσι νέφη. Περὶ ὥραν τετάρτην καὶ τέταρτον ὁ περιηγητὴς διέκρινε πρὸς τὸ Achtermaunshöhe ἀνθρωπίνην εἰκόνα γιγαντωνδῶν δικστάσεων. Ὁ ἄνεμος πνεύσας κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην παρ' ὀλίγον ἀφῆραξε τὸν πῖλον τοῦ Κυρίου Χάνε, ὅστις εὐθὺς ἐκράτησεν αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς. Ἡ εἰκὼν ἔπραξε τὸ αὐτό. Ἀμέσως ὁ Κ. Χάνε ἔκαμεν ἄλλο κίνημα σκύπτων, ἢ εἰκὼν τὸ ἐπανελάθε.» Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀπλῶς παράγεται, ὡς εἶνε εὐνόητον, ὑπὸ τῆς σκιάς τοῦ περὶ τῆς προεκτείνουσας ἐπὶ νέφους, εἰς τινὰς δὲ περιπτώσεις ἢ σκιά αὕτη περιβάλλεται ὑπὸ φωτεινῆς στεφάνης, ὡς συμβαίνει εἰς τὸ ἀερόστατον. Ὁ Βουγέρ καὶ ὁ Λακωνδαμίν, περιηγούμενοι τὰς Κορδιλλιέρας ἐγένοντο αὐτόπται παραμορίου φαινομένου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Παμβομάρα. «Ἐκεῖνο δ' ὅπερ

ἐθαυμάσαμεν, λέγει ὁ πρῶτος ἐκ τῶν δύο σφῶν, εἶνε ὅτι ἡ κεφαλή τῆς σκιάς ἐκοσμεῖτο κύκλῳ ὑπὸ περιβλήματος συγκειμένου ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων μικρῶν ὁμοκέντρων στεφάνων ζωηροτάτου χρώματος, ἐχόντων πάντων τῆς ἱριδος τὰς ἀποχρώσεις. Τὸ φαινόμενον ὁμοιάζε ὡς ἂν ἕκαστος τῶν παρατηρητῶν ἀπεθεοῦτο. Προσθέτω δ' ὅτι ἕκαστος ἔχει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπῃ ἐαυτὸν οὕτω κοσμούμενον διὰ στεφάνων, χωρὶς νὰ διακρίνῃ τοὺς στεφάνους τοῦ παρ' αὐτῷ ἱσταμένου.»

Τὴν ἐγωϊστικὴν ταύτην εὐχαρίστησιν δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐν τῷ ἀεροστάτῳ μας, διότι ἐκεῖ οἱ στεφάνοι περιέβαλλον ὅλους ἡμᾶς ὁμοῦ καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀπαιτήσῃ μεγαλητέρον μέρος ἀποθεώσεως διὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Ὁρα 1 1/2 — Πλησιάζομεν ἐτι μᾶλλον πρὸς τὰ νέφη. Τὸ ἀερόστατον καταβαίνει, ἀλλ' ἐμποδίζω τὴν πτώσιν του ῥίπτων φουκτας ὀλοκλήρους ἐκ τοῦ ἔρματος. Τέλος φθάνομεν εἰς πεντηκοντάδα περίπου μέτρων ὑπεράνω τοῦ ἀτμικοῦ ὄγκου. Πλατὺ σχοινίον ἕκαστὸν μέτρον μήκους κρέμαται ἀπὸ τῆς λέμβου μας καὶ βυθίζεται εἰς τὰ νέφη, τὰ ὁποῖα βλέπομεν διευθυνομένα ὅλως ἀντιθέτως πρὸς τὰ στρώματα τοῦ ἀέρος τὰ ὄθουντα τὸ ἡμέτερον ἀερόστατον. Τὸ ρεῦμα τῶν νεφῶν παρὰσφύρει τὸ ταινιοειδῆ σχοινίον μας, ὅπερ διαγράφει ὄρειοειδῆ κεντυλώματα ὡς ἂν ἐβυθίζετο εἰς τὸ κύμα ὀρητικοῦ ποταμοῦ. Συγγότατα συμβαίνει ὥστε ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ τὰ βέμματα τοῦ ἀέρος τὰ ὑπερκεῖμενα εἰς ἄλληλα νὰ ἔχωσι διαφορετικὰς διευθύνσεις. Κάτωθεν τῶν νεφῶν, παραδείγματος χάριν, πρὸς τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς ἡμπορεῖ νὰ πνέῃ βόρειος ἄνεμος, ἐνθ' ἄνωθεν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἀτμῶν πνέει καθαρὸς νότιος. Ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1868 ἀνέβη ἐν Καλαὶ εἰς τοὺς ἀέρας δι' ἀεροστάτου, ἡ ζωὴ μου ἐσώθη χάρις εἰς ἀτμοσφαιρικὰς περιστάσεις τοῦ εἶδους τῶν ἐδῶ ἀναφερομένων. Ὁ ἀπόγονος ἄνεμος ἔπνεε πρὸς τοὺς Παρισίους, πρὸς τὴν ἡπειρὸν ἀναβαίνοντες εἰς 2000 μέτρων ὕψος, ἄνωθεν τῶν νεφῶν. Ἄλλ' αἴφνης ἐκπληκτοὶ παρατηροῦμεν ὅτι αἰωρούμεθα ὑπεράνω τῆς θαλάσσης. Κατὰ πρῶτον μᾶς ἐπέληθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἠλλαξεν ὁ ἄνεμος αἰφνιδίως, ἐπὶ ὥραν δὲ βλέπομεν ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν προχωροῦμεν πρὸς τὴν θάλασσαν, πρὸς βορρῆν δηλαδὴ. Μετ' οὐ πολὺ τὸ ἀερόστατον ἤρρισε νὰ καταβῆ, ἡμεῖς δὲ ἀπορροῦμεν νὰ το ἀφήσωμεν νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὰ κύματα, ἐλπίζοντες ὅτι οὕτως ἠδυνάμεθα νὰ τύχωμεν τῆς βοηθείας πλοίου τινὸς ἢ πλοικαρίου. Τὸ ἀερόστατον διασχίζει δευτέραν φερόν τὰ νέφη, παρὰσφύρειται ὑπὸ τοῦ κατωτέρου βέμματος καὶ, ὡς ἐκ θεάματος, ἀλλάζει δρόμον. Ἐπανεργεῖται εἰς τὴν προτέραν του πορείαν καὶ περὶ ὑπερ τὸ Καλαί, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀπομακρυνθῆ· ἡμεῖς δὲ μετὰ χαρᾶς ἀκούομεν τὰς ἀνευφημίας τοῦ συγκεκινημένου πλήθους, ἀγωνιωδῶς ἐπὶ ὧ-

ραν πολλήν ἀπορροήν, ὅποια τις ἀρα θά ἦτο ἢ τύχη τῶν ἀεροπόρων, τοὺς ὁποίους ὁ ἄνεμος ὄθει πρὸς τὰ βόρεια τῆς βορείου θαλάσσης.

Σήμερον ὅμως ἐν τῷ «Ἰωάννη Βάρτ» δὲν φοβούμεθα πλέον τὸν «Ὀκεανόν» δις ῥίπτοντες τὰ βλέμματα μέχρι τῆς γῆς κατωρθώσαμεν νὰ διακρίνωμεν τὸν δρόμον μας. Πρὸ μικροῦ διὰ μέσου τῶν νεφῶν ὁ ἀδελφός μου διέκρινε τὰς Βερσαλλίας. Μακρότερα, εἰς εἰς ἡμῶν διέκρινεν ὡς ἐν ἀναγλύφῳ ἐπιφάνειάν τινα, ἣτις ὁμοιάζε πρὸς τὰ περίχωρα τοῦ Μαιντενόν. Ἠξορροῦμεν λοιπὸν βεβαίως ὅτι διευθυνόμεθα πρὸς τὴν Βρετανίαν. Εἶνε πολὺ μακρὰν τῆς θαλάσσης τὰ κύματα ἢ ὥστε νὰ φοβώμεθα μὴ τα συναντήσωμεν.

Ἄρα 2—Τὸ ἀερόστατον καταλείπει τὰς διακεκαυμένας χώρας, ἐν αἷς ἀπὸ τριῶν σχεδὸν ὥρων αἰωρεῖτο, καὶ συθίζεται ὡς εἰς πέλαιος νεφῶν καὶ ὀμίχλης. Χαῖρε, φωτοβόλε ἤλιε! χαῖρε, ὠκεανὲ νεφελῶν, ἔνθα χεῖμαρροι φωτὸς ἐκχύνονται εἰς κύματα ἀτμῶν, θά ἐπανίδωμεν μετ' ὀλίγον τὴν σκοτεινὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν τὸν φαῖόν! Ἡ εἰς τὴν ὀμίχλην ἐπιστροφή αὕτη μᾶς ἐμποεῖ ὀδυνηρὰν ἐντύπωσιν· μᾶς φαίνεται ὡς νὰ καταβίναμεν εἰς ὑπόγειον. Τόσον εἶνε πυκνὰ τὰ σύννεφα τὰ ὅποια μᾶς περικυκλῶνουν, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μας σφαῖρωμα ἀπὸ τοῦ ἀπλάτου φωτὸς ἀποτόμως μετέβημεν εἰς ψηλαφῆτὸν σκότος. Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ θερμὸν καῦμα διαδέχεται ψυχρὸς χειμῶνος. Ἀπέπνιγεν ἡμᾶς πρὸ ὀλίγου ἡ ζέστη ἐκεῖ ἐπάνω, παγῶνον τὴν εἰς τὰ κατώτερα στρώματα. Ἀναζητοῦμεν ἅπαντες τὰ ἐπανωφόρια καὶ τὰ σκεπάσματα μας, περιτυλιγόμεθα καὶ σηκῶνον τὰ περιλιθία. Ψυχραίνεται μὲς ἡμᾶς καὶ τὸ θερμόμετρον, καὶ ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου εἰδείκνυε 17 ἕως 18 βαθμοῦς, τώρα καταβίνει μέχρι 2 βαθμῶν κάτω τοῦ μηδενικοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἰουλίου μεταπίπτομεν εἰς τὸν φεβρουάριον.

Τὰ σύννεφα ἐπὶ μᾶλλον πυκνοῦνται, εἶνε λευκὰ ὡς ἡ σεμάδα. Τὸ ψυχρὸς ἰσχυρῶς μᾶς καταλαμβάνει καὶ συγχρόνως σχηματίζονται παντοῦ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν μας ὡς ἂν τρέμουσαι ἐκ πάγου. Δὲν πίπτει χιὼν, αὐτὰ εἶνε πραγματικὰ μικρὰ κρυσταλλάκια, τὰ ὅποια φαίνονται ὡς νὰ ἐσχηματίζοντο αὐτομάτως. Τὰ μικρὰ ταῦτα κρυστάλλα ἐπικαθίζονται ἀθρόα ἐπὶ τῶν σχοινίων, ἀναφάνονται ὡς ἐξοχαὶ ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς λέμβου μας, φυτρῶνουν ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων μας καὶ ἕως ἐπὶ τῶν γενεῶν μας. Ἐπὶ πολὺ ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ θαυμάσωμεν τὴν παγωμένην ταύτην φυτεῖαν διότι τὸ ἀερόστατον εἶνε παραδόξως εὐχίσθητον εἰς τοῦ ψυχρῶς τὴν ἐπενέργειαν, τὸ ἀέριον συστέλλεται καὶ τὸ σφαῖρωμα καταβίνει μετὰ ταχύτητος. Ὁ ἀὴρ πολὺς εἰσχωρεῖ περὶ τὸ κάτω ἀνοίγμα ἡρέμα βομβῶν. Κλείω ἐν τάχει τὸ μικρὸν μου

ἀεροπορικὸν κατάστιχον καὶ ἐτοιμάζομαι τὴν χεῖρα ἔχων ἐπὶ τοῦ ἔρματος νὰ ἐμποδίσω τὴν κατάβασιν τοῦ «Ἰωάννου Βάρτ.» Μετ' ὀλίγον ἐξερχόμεθα τῶν νεφῶν καὶ μακρόθεν ἐπαναβλέπομεν τὴν γῆν. Ἄγρὸς χιονεσκαπῆς ἐκταίνεται ὑποκάτω ἡμῶν, ἔνθα φαίνονται ἐξέχοντες δρυμῶνες, παράδεισοι, οἰκίαι, καλύβαι. Σκοποῦμεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἀεροπορίαν μας ἐν ὄψει ἔχοντες τὴν γῆν, ἵνα δυνηθῶμεν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου νὰ καταβῶμεν εἰς μέρος καταλλήλοτερον. Δὲν εἶνε εἰμὴ τρεῖς ἢ ὡρα, οὐδὲν μας βιάζει νὰ καταβῶμεν. Δυστυχῶς δὲν εἶνε πάντοτε εὐκόλον νὰ κυβερνηθῇ τὸ ἀερόστατον, συχνὰ δὲ δὲν ὑπακούει εἰς τὴν ὀδηγοῦσαν χεῖρα· καὶ ὅταν ὁ ἐνάκιος ἵππος ἀφηνίαση, οὐδεὶς δύναται νὰ τον κρατήσῃ, οὐδ' ὁ ἐπιτηδεύτατος.

Ἐξελθόντες τῶν νεφῶν, ἔνθα ἐπαγόναμεν, εὐρισκόμεθα εἰς 900 μέτρων ὕψος. Τὸ ἀερόστατον καταβίνει ἀργὰ καὶ ἡσυχα, ἐγὼ δὲ ὀλίγον μόνον ἐκ τοῦ ἔρματος ῥίπτω, ὥστε νὰ τὸ ἀφήσω νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν γῆν. Καταβίνει· τὸ βαρόμετρον δεικνύει διαδοχικῶς πρῶτον μὲν ὕψος 400 ποδῶν, ἔπειτα δὲ καὶ 300. Δυστυχῶς διερχόμεθα χωρὶς νὰ το νοήσωμεν ὑπεράνω τοῦ ὄρους Μοντιρῶ, τοῦ ὑψηλοτέρου τῆς κεντρικῆς Γαλλίας, κειμένου εἰς 270 μέτρων ὕψος ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Αἰφνης ὁ ἀδελφός μου ἀνακράζει ὅτι τὸ κρεμασμένον σχοινίον μας, μήκους 100 μέτρων, ἐγγίζει εἰς τὴν γῆν· ἡ πτώσις τοῦ ἀεροστάτου, ἢν θά ἠδυνάμην ν' ἀναχαιτίσω, ἂν εὐρισκόμεθα 300 μέτρα ὑπὲρ τὴν γῆν, εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ κατασχεθῇ τόσον χαμηλά. Πλὴν δὲ τούτου τάποτελέσματα τῆς συμπεκνώσεως ἀρχίζουν νὰ γαίνωνται ἐπαισθητὰ. . . . τὸ σφαῖρωμα πίπτει μὲ ταχύτητα, ἡ ὁποία ζαλίζει. Καὶ ὡς ἂν δυνάμεις τις ἀκατανίκητος τὸ εἶλκυε, καταπίπτει αἰφνης εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου θά ἀράξῃ. «Κρατηθεῖτε καλά, φωνάζει ὁ Β. . ., προβλέπων τὴν σύγκρουσιν.» Ἐγὼ δὲν λαμβάνω καιρὸν νὰ εἶπω τίποτε εἰς τοὺς συναεροπόρους μου. Βλέπω τὴν γῆν πλησιάζουσαν καὶ προαισθάνομαι ὀρμητικὴν τὴν κατάπτωσιν. Ταχέως ῥίπτω δύο σάκκους ἐκ τοῦ ἔρματος, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον, παίρνω τὸ μαχαίρι μου καὶ ἀποσπῶ τὴν ἄγκυραν, ἣτις πίπτει κάτω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ σχοινίου, ὅπου προσαρτᾶται εἰς τὴν λέμβον, καὶ κόπτω τὸ μικρὸν σχοινίον, τὸ ὅποιον ἀφίνει οὕτω νὰ ἐκτυλιχθῇ ὁ ὀδηγός. Ταῦτα δὲ γίνονται εἰς διάστημα ἑνὸς δευτερολέπτου. Μόλις ὅμως ἐτελείωσα, ἐπέρχεται ἀμέσως ἡ σύγκρουσις τῆς λέμβου πρὸς τὴν γῆν. Ἄν καὶ ἀρκετὰ εἶχον ἐλαφρῶναι τὸ σφαῖρωμα ἀπὸ τοῦ ἔρματος, ἡ σύγκρουσις οὐδὲν ἥττον ὑπῆρξε φοβερά, ἀπότομος, ἀδυσώπητος. Ἠσθάνθημεν ξηρόνκτύπον, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐράνη τόσω μᾶλλον ἰσχυρῶς, καθ' ὅσον ἦτο ἀπροσδόκητος. Εἶμεθα ἐπὶ ἐν τῇ λέμβῳ, ἐστάθη δὲ ἀδύνατον εἰς ὅλους νὰ λάβωμεν ἀνὰ ἓν σχοινίον

τῆς λέμβου διὰ νὰ σκαλώσωμεν. Ἐνα εἰς ἡμῶν, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε πόθεν νὰ πιασθῇ, ὁ αἰφνίδιος ἀνατιναγμὸς τὸν ἐπέταξεν ἐξω τοῦ καλαθίου εἰς τὴν πεδιάδα. Κατὰ τὴν παραγῆν ἐκείνην τοῦ ἀράγματος τὸν ἐχάσαμεν· τὸ βάρος ὅμως τοῦ ἀεροπόρου μας, ὅστις ἐξύγιζε 70 χιλιόγραμμα, ἐλάφρυνε σημαντικῶς τὸ ἀερόστατον καὶ το ἔκαμε ἀμέσως νὰναπηδήσῃ μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Μόλις ἠδυνήθη νὰ νοήσω τί τρέχει, διότι εἰς τὴν στιγμὴν εὐρέθημεν εἰς 200 μέτρων ὕψος. Ἡ ἐμφάνισις τῆς προσεγγιζούσης γῆς, ἡ σύγκρουσις, ἡ πτώσις τοῦ φίλου μας, ἡ ἀναπήδησις τοῦ σφαίρωματος, πάντα ταῦτα τόσον ταχέως διεδέχθησαν ἄλληλα, ὥστε μόλις ὁ νοῦς ἠδυνήθη νὰ παρακολουθήσῃ τὰς διακεκριμένας φάσεις τῆς ἀλληλουχίας ταύτης. Μόλις ὑψώθημεν πάλιν. «Εἶμεθα μόνον εἰς, ἀνακράζει ὁ Β, ὁ Μ. δὲν εἶνε ἐδῶ.» Φόβος μὲ κατέλαβεν ἀναλογιζόμενος ὅτι ἴσως ὁ φίλος μου θά ἔκειτο τραυματισμένος. ῥίπτω ἄνωθεν βλέμμα ἀνήσυχον καὶ ἐταστικόν, μόλις τολμῶν νὰναζητήσω ἂν ἐνόμιζον καταβεβλημένον καὶ χαμαὶ κείμενον. Εὐτυχῶς ὅμως τὸν διακρίνω ὄρθιον καὶ παρατηροῦντα ἐκπληκτικὸν τὸ ἀπομακρυνόμενον σφαῖρωμα. Ἐσώθη!

Κρεμῶμαι εἰς τὸ σχοινίον τοῦ ἐπιπέματος, τὸ ὅποιον χάσκει ἀνοικτὸν· τὸ σφαῖρωμα ἐπανάγεται πρὸς τὴν γῆν, σύρονται δὲ εἰς τοὺς ἄγρους τὰ δύο σχοινία. Δυστυχῶς ὁ ἄνεμος πνέει ὀρμητικῶς καὶ δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ σταματήσωμεν. Ἡ ἄγκυρα ἐνεπλήθη εἰς τὰ σχοινία καὶ δὲν πιάνει εἰς κανὸν μέρος· ὅπως δὴποτε ὅμως ἡ πορεία μας εἶνε ἀρκούντως βραδεία ὥστε νὰ μᾶς ἐπιτρέπη νὰ παρατηροῦμεν τὰς διαφόρους φάσεις τῆς καταβάσεως. Παρατηρῶ μετ' ἐκπλήξεως ὅτι χωρικοὶ, οἵτινες ἐσυνάχθησαν κάτω περὶ τὸ ἀερόστατον διὰ νὰ ἴδωσι τί τρέχει, ἀντὶ νὰ μᾶς βοηθήσωσι φεύγουσιν ὡς τρομασμένοι. «Τραβάτε τὰ σχοινία,» ἐφωνάζομεν ἐπανειλημμένως, ἀλλ' εἰς μάτην· ἄλλοι ἐφρευγον, ἄλλοι ἀκίνητοι μᾶς ἔβλεπον. Τέλος εὐρέθησαν δύο τρεῖς ἄνθρωποι ἀποφασιστικοί, οἵτινες μᾶς ἐβοήθησαν. Ἐτράβηξαν τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο συρομένων σχοινίων καὶ πρὸ ἐπέλιξαν ὀλόγουρα εἰς μηλέαν. Ἐνόμιζον ὅτι ἐσταματήσαμεν πλέον, ἀλλ' ἔξαφνα. . . κρᾶκ, σπᾶ τὸ σχοινίον καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ συρόμεθα. Ἡ ἄγκυρα ἐξακολουθεῖ νὰ ἦνε ἀχρηστος, ἡμεῖς δ' ἠρξίσαμεν νὰνησυχώμεν διότι ὁ ἄνεμος ἦτο ξηρὸς καὶ ὀρμητικός. Πάλιν μελέα παρουσιάζεται· ἡ λέμβος μας πίπτει μεθ' ὀρμῆς ἐπὶ τοῦ δένδρου, σποῦν τὰ κλαδιά καὶ σχεδὸν μᾶς ἀποτυφλόωμεν. Ἀφίνομεν πάλιν τὴν μηλέαν καὶ διερχόμεθα, ὡς πτερὸν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φερόμενον, ὑπεράνω δάσους. Ἐκείθεν τοῦ δάσους διακρίνομεν οἰκίας καὶ ἀπειλητικὰ λιμνάρια. Τραβῶ τὸ ἀνοικτὸν ἐπίπεμα· κατὰ τὸ διάστημα καθ' ὃ συρόμεθα, τὸ σφαῖρωμα ἐκε-

νώθη ἐπαισθητῶς, τοῦλάχιστον τοῦ ἀερίου του, ὡς ἀνδὲ ἀποκαμωμένον μᾶς ῥίπτει εἰς ἓνα ἀγρόν. Ὁ ἄνεμος πνέει πάντοτε. Διασχίζει εἰς ἓν μέρος τὸ σφαῖρωμα, μετ' οὐ πολὺ πάλιν ἀλλοῦ, καὶ τέλος «ὁ Ἰωάννης Βάρτ» κατσεχισμένως καταπίπτει εἰς σαρὸν κουρελλίων. Ἡμεῖς δὲ ἐξερχόμεθα σῶσι καὶ καλῶς ἔχοντες καὶ ἐπανευρίσκομεν τὸν νεφελοβλήτην φίλον μας.

GASTON TISSANDIER.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΟΥ ΝΟΟΣ

Κατὰ τὴν Κ. D'ALC.

Ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ εὐθεῖα κρίσις, ὁ συνήθως λεγόμενος κοινὸς νοῦς (sens commun), εἶναι προτέρημα ἄξιον νὰ καταταχθῇ ὑπεράνω πάντων τῶν ἄλλων, ὡς δυνάμενος νὰ τὰ ἀναπληρώσῃ. Καθῆκον λοιπὸν ἔχομεν νὰ ἐπιμένωμεν μετ' ἰδιαζούσης ἐπιμελείας εἰς ἀπόκτησιν αὐτοῦ καὶ μετάδοσιν εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν. Ὁ κοινὸς οὗτος νοῦς εἶναι τὸ πολυτιμώτερον τῶν ἠθικῶν δώρων, ἀνώτερος ἂν καὶ αὐτῶν τῶν προτερημάτων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας. Τοὺς δισταζόντας περὶ τούτου εὐκόλον εἶναι νὰ μεταπεισώμεν προσκαλοῦντες εἰς ἐπικουρίαν ἡμῶν τοὺς μᾶλλον θαυγνωμόνας τῶν φιλοσόφων καὶ πάντων τῶν αἰῶνων τοὺς ἠθολόγους.

Κατὰ τὸν θεόφραστον προτιμώτερον εἶναι νὰ ἐμπιστευθῇ τις ἑαυτὸν εἰς ἵππον ἀχαλίνωτον ἢ εἰς τὸν ἀπερισκέπτως λαλοῦντα. Πόσαι τῶ ὄντι συμφοραὶ δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ λέξεων τινῶν δῆθεν ἀθῶων, αἵτινες ἔφυγον ἐκ τοῦ στόματος καύρου ἀνθρώπου! Πόσας δὲ καὶ εἰς ἑαυτὸν προξενεῖ ζημίας ὁ τὴν κρίσιν αὐτοῦ μὴ καλλιεργήσας!

Ἄλλὰ δύναται ἄρα γε ἡ ὀρθὴ κρίσις ν' ἀναπληρώσῃ τὴν εὐαισθησίαν; Πολλοὶ θέλουσιν ἀρνηθῆναι τοῦτο μετ' ἀναγκατικῆς, εἰς ἐκείνων πρὸ πάντων οἵτινες νομίζουσιν ὅτι κατὰ εἶπον ὁσάκις κρᾶξουσιν «Ἐχω καρδίαν!» ἢ ἀποδώσωσιν εἰς ἄλλον τὴν ιδιότητα ταύτην.

Ἀτόπως ἐκφραζόμεθα λέγοντες «μορφῶν τὴν καρδίαν παιδίου» καθότι οὔτε ἡ καρδία οὔτε ἡ ψυχὴ εἶναι ἐπιδεικτικαὶ μορφῶσεως, ἀλλὰ μόνον ἡ κρίσις καὶ τὸ πνεῦμα. Εἰς τί, τῷ ὄντι, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ εὐαισθησία τῆς καρδίας, ὁσάκις ἐλλείπη ἢ πρὸς διεθθῶνσιν αὐτῆς ἀπαιτουμένη κρίσις; Κατὰ τὸν πολὺν Larochefoucauld «τὰ μέγιστα τῶν ἠθικῶν προτερημάτων εἶναι ἀνεπαρκῆ, ἀνεῦ τῆς ὀρθῆς αὐτῶν οἰκονομίας,» τῆς μετὰ λόγου δηλ. χρησιμοποίησεως αὐτῶν. Τὸ βῆτὸν τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν ἀρίστων τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τε τὴν ἔκφρασιν καὶ τὴν ἐννοιαν· κατωτέρω δὲ προσθέτει: «Δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν προτερημάτων αὐτοῦ, ἀ.λ.λ' ἐκ τῆς χρήσεως αὐτῶν.» Καὶ τῷ ὄντι αὐτὸς ὁ ἀδάμας δὲν ἀποκτᾶ ἄλλως τὴν λάμπην καὶ τὴν πολυτιμότητά

του εἰμὴ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τριβῆς· ἀνευ τούτων εἶναι ἀπλοῦν λιθάριον.

Ὁ ἔχων πολλὴν εὐαισθησίαν καὶ ὀλίγην κρίσιν καθιστᾷ δυστυχεῖς πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν πράττει ἀνοήτως. Ὁ τοιοῦτος θέλει κενώσῃ τὸ θαλάστιον του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τυχόντος ἀγύρτου, χωρὶς νὰ φυλάξῃ οὐδ' ὄβολον διὰ τὸν ὑπομένοντα ἀξιοπρεπῶς τὴν πενίαν τίμιον ἄνθρωπον, ἔπειτα δὲ δικαιολογούμενος θέλει κράξῃ: «Ἐἴμαι τόσον εὐαίσθητος, ὥστε ὅσα εἶχον, τὰ ἔδωκα ἀμέσως ὅλα εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις τὰ ἐζήτησε.» Ἐν τῇ πληθώρα ταύτῃ τῆς καρδίας του ὁ μὴ ἔχων κρίσιν δὲν θέλει διαστάσει νὰ ὑποσχεθῇ λαγῶδες μὲ πετραχίλια εἰς τὸν ζητοῦντα παρ' αὐτοῦ χάριν τινά, ἀφοῦ δὲ ὁ αἰτῶν, ψευθεὶς τῶν ἐλπίδων του, ἀποδώσῃ εὐγνωμοσύνην ἀνάλογον, οὐχὶ τῶν ὑποσχέσεων, ἀλλὰ τῆς πραγματικῆς ἐκδουλεύσεως, ὁ ἄκριτος θέλει μέμφεσθαι αὐτὸν ἐπὶ ἀχαριστίᾳ. Πολλοὶ τοιοῦτοι προσφέρουσι τὰς ἐκδουλεύσεις των εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν κατορθοῦσι νὰ ὑπηρετήσωσι κἀνένα. Ἄλλοι πάλιν, κράζοντες ἀνά πᾶσαν στιγμήν: «Ἐχω καρδίαν,» παραπονοῦνται κατὰ πάντων καὶ παριστῶσιν ἑαυτοὺς ὡς θύματα τῆς κοινωνίας. Πολλάκις δὲ συμβαίνει νὰ ἦναι οἱ τοιοῦτοι οἱ χεῖρονες τῶν ἐγνωστών, οὐδὲν δὲν διατάζοντες νὰ ῥαγίσωσι τὴν καρδίαν τῶν ἄλλων, ἵνα εὐχαριστήσωσι τὴν ἰδικὴν των. Ἄλλοτε πάλιν συμβαίνει αὐτοῖς νὰ προσβάλωσι τὰς σεβαστοτέρας τῶν καθιερωμένων ἰδεῶν ἢ καὶ αὐτὸ τὸ καθῆκον νὰ παραβῶσιν ἐξ ἄπλης ἀκρισίας. Ταῦτα ἔχων κατὰ νοῦν ὁ La Bruyère συνειθίζει νὰ λέγῃ: «Μετὰ τοὺς ἀδάμαρτας, ἡ κρίσις εἶναι τὸ σπανιώτατον τῶν κριμηλιῶν.»

Ἐγνωρίσα νεαρὰν γυναῖκα, γενναίαν, εὐαίσθητον, φιλόστοργον, εἰπὲρ πᾶσα ἄλλη, καὶ ἐν τούτοις κατορθώσασαν νὰ καταστήσῃ δυστυχεῖς ἑαυτὴν τε καὶ ὄσους ἠγάπα. Ὅτὲ μὲν ἡ παράλογος αὐτῆς ζηλοτυπία ἐγένετο αἰτία δυσαρέστων συζυγικῶν σκηνῶν, ὅτὲ δὲ ἡ ἀκρισία ἐξώθει αὐτὴν εἰς ἀνηκούστους ἐλαφρότητας καὶ παραφοράς, τὰς ὁποίας ἐδικαιολόγει ἔπειτα ὡς προελθούσας ἐκ τῆς ὑπερβαλλούσης αὐτῆς εὐαισθησίας. Πολλάκις ὁ σύζυγός της, ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ γραφείου εὗρισκε τὸ τέκνον αὐτῶν ἐγκαταλειμμένον, τὴν οἰκίαν ἄνω κάτω καὶ τὸ γεῦμα ἀμαγείρευτον, διότι ἡ εὐαίσθητος οἰκοδέσποινα εἶχε διημερεύσει παρὰ τῇ κλίνῃ πασχούσης φίλης της. Ἄλλοτε πάλιν αὐτὴ ἐδώρει ἀπερισκέπτως τὴν εἰσοδήμα ὀλοκλήρου τριμηνίας εἰς ἐργάτιδα ἄνευ ἐργασίας καὶ ἠναγκάζετο ἔπειτα νὰ καταφύγῃ εἰς δάνεια, ἵνα ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ ἐξοδα τῆς οἰκίας. Τρέμουσα μὴ πάθῃ τὸ τέκνον τῆς ἐκ τοῦ φύχου, ἐσκέπαζεν αὐτὸ εἰς βαθμὸν ὥστε ἐπῆρχετο πυρετός, τὴν δὲ ἐπιούσαν παραφερομένη ἐκ μητρικῆς ὑπερφανείας τὸ ἔπεμπεν

ἡμίγυμον εἰς τὸν περίπατον, πρὸς ἐπίδειξιν σκωτικῆς ἐνδυμασίας. Ἄν ἡ παραμικρὰ ἀδιαθεσία ἐπῆρχετο εἰς μέλος τι τῆς οικογενείας, ἡ εὐαίσθητος ἡμῶν κυρία, χωρὶς κἀν νὰ φροντίσῃ νὰ μάθῃ περὶ τίνος πρόκειται, ἔσπευδε νὰ λειποθυμήσῃ, σφετεριζομένη οὕτω τὴν θφειλομένην εἰς τὸν πάσχοντα περίθαλψιν τῶν οἰκειῶν καὶ εἰς τὸ πάθημά του προσθέτουσα τὴν περὶ αὐτῆς ἀνησυχίαν.

Ἄνεξάντλητος πηγὴ παραδειγμάτων ἤθελεν εἶναι ἡ κατάχρησις τῆς εὐαισθησίας. Ἐκείνοι ἀπ' ἐναντίας, ὅσοι δὲν ἀναμιγνύουσι τὴν καρδίαν ὡς ἀναγκαῖον ἄρτυμα πασῶν αὐτῶν τῶν πράξεων, ἀλλ' ἔχουσι ὀδηγὸν τὸν ὀρθὸν λόγον, σπανίως κινδυνεύουσι ν' ἀδικήσωσι ἢ νὰ στενοχωρήσωσι τοὺς ἄλλους, οὐδέποτε θυσιάζοντες τὰ πρὸς αὐτοὺς καθήκοντα χάριν στιγμιαίου ἐνθουσιασμοῦ. Ἐχόντες τὴν κρίσιν ὀδηγὸν ἀχώριστον πασῶν αὐτῶν τῶν πράξεων, ἀποκτῶσι δι' αὐτῆς τὴν ἠθικὴν ἐκείνην λεπτότητα τῆς ἀφῆς, δι' ἧς καθιστῶσιν εὐτυχεῖς τοὺς μετ' αὐτῶν συζῶντας, θυσιάζοντες, χρεῖας τυχούσης, τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας των, ὁσάκις οὗτοι δὲν συνηγῶσι μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Ὁ κοινὸς νοῦς δεικνύει ἡμῖν τὰ πράγματα οἷα πρέπει νὰ φαίνονται, ἀποδίδων εἰς ἕκαστον τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἀξίαν καὶ ὀδηγὸν ἡμᾶς νὰ τὸ κατατάξωμεν εἰς τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ θέσιν. Πλὴν δὲ τούτου ὁ ἔχων κοινὸν νοῦν ἀρύεται ἐξ αὐτοῦ καὶ σταθερότητα εἰς τὰς ἀποφάσεις του, διότι οὐδέποτε ἀποφασίζει περὶ τίνος, πρὶν σταθμισῇ τῆς ἀποφάσεώς του τὰς συνεπείας.

Ἄλλ' ἂν ὁ ὀρθὸς λόγος δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν εὐαισθησίαν, νομίζομεν ὅτι δύναται πολλῶ μᾶλλον ν' ἀναπληρώσῃ τὴν εὐφυΐαν, εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσαν ἀνευ αὐτοῦ.

Ἡ εὐφυΐα νομίζεται ὑπὸ πολλῶν ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς τελειότητος. Ἐν τούτοις βλέπομεν αὐτὴν πολλάκις συνυπάρχουσαν μετ' ἀνοήτου διαγωγῆς καὶ καθεκτάστην ἀπαντῶμεν εὐφροεστάτους ἀνθρώπους, ὧν τὸ πνεῦμα εἰς οὐδὲν ἄλλο χρησιμεύει, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ προξενῇ ἡμῖν ἐνοχλήσεις καὶ δυσαρεσκείας.

Ὁ La Bruyère, ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ περὶ *Χαρακτήρων*, τοῦ ὁποίου ἐκάστη λέξις εἶναι χρυσοῦν ἔπος, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι «ἡ ἀρχιλοία, τὸ πνεῦμα καὶ ὁ κοινὸς νοῦς, εἶναι πράγματα διάφορα μὲν τὴν φύσιν, οὐχὶ ὅμως ἀσυμβίβαστα.»

Λαοὶ τινες δυστυχῶς, ἐν οἷς οἱ Γάλλοι (καὶ οἱ Ἕλληνας), ἐκτιμῶσι τὴν εὐφυΐαν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν, ζητοῦντες ἐν πάσῃ περιστάσει νὰ ἐπιδείξωσι πνεῦμα. Ἐκ τούτου συμβαίνει αὐτοῖς πολλάκις νὰ ἐρωτῶσι μετ' ἀπορίας τίμη τρόπον ὁ δεῖνα εὐφυῆς καὶ πνευματωδέστατος ἄνθρωπος ἔπραξεν ἀνοικονόμητόν τινα ἀνοησίαν. Οἱ οὕτω λαλοῦντες ἀγνοοῦσι, φαίνεται, τὴν ἰσπανικὴν πα-

ρομίαν καθ' ἣν «Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ εὐφυΐα εἶναι συνώνυμα τῆς μωρίας, ὁσάκις δὲν κυβερνῶνται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.»

Ὁ ἔχων κοινὸν νοῦν δὲν ἔχει ἀνάγκην πνεύματος, τὴν δὲ ἀναγκαῖαν αὐτῷ παιδείαν δύναται εὐκόλως ν' ἀποκτήσῃ ἂν συνειθίσῃ νὰ κρίνῃ ὀρθῶς. Ἀλλὰ πλὴν τῆς χρησιμότητος εἰς τὸν βίον ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι ἐν μακρᾷ ὅπως οὐδὲν συναναστροφῇ ὀλίγον πνεῦμα μετὰ πολλοῦ νοῦς εἶναι μυριάκις πλέον εὐχάριστα τῆς ἀκριτοῦ εὐφυΐας. Μάρτυς τούτου ἔστω πάλιν ὁ Laroche-loucauld, καθ' ὃν «Ὁ ἔχων πνεῦμα δύναται πολλακις νὰ ἦναι ἀνόητος ἄνθρωπος, οὐδέποτε ὁ μὴ ἔχων κρίσιν.»

Οὐδὲν ἔχω νὰ προσθέσω μετὰ τὸ ἀξιωμα τοῦτο, ἐλπίζων ὅτι θέλουσιν εὖρε ἐν αὐτῷ πλήρη ἱκανοποίησιν οἱ ἀντὶ τῆς συγχρόνου ἐπιπολαίου εὐφυΐας ἔχοντες κοινὸν νοῦν, οἱ δὲ κάτοχοι τῆς τοιαύτης εὐφυΐας θέλουσιν αἰσθανθῆ τὴν ἀνάγκην νὰ υποβάλωσιν αὐτὴν εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

P.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

4.—Διὰ τὴν πολλὰ σώματα, ὅταν ἀφῆσωμεν ἐλευθέρως χωρὶς νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπ' αὐτῶν φαινόμενη τις δύναμις μηχανικῆ, κινῶνται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἐναντίον τῆς βαρύτητος, ὡς π. χ. ἐν τεμάχιον φελλοῦ, τὸ ὅπου ἐμβαπτίζομεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ ἔπειτα τὸ ἀφίνομεν ἐλευθέρως:

Διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀκολουθοῦσι τὸν νόμον τοῦ εἰδικοῦ βάρους, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀρχιμήδους. Τί εἶναι δὲ εἰδικὸν βᾶρος καὶ ποία ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους ἐξηγοῦμεν ἀμέσως. Ἄν κατασκευάσωμεν διαφόρους σφαίρας ἰσομεγέθεις, ἴσας π. χ. πρὸς τὴν σφαῖραν σφαιριστηρίου, ἀλλὰ ἀπὸ διαφόρους οὐσίας, μίαν ἐκ φελλοῦ, ἄλλην ἐκ μολύβδου καὶ ἄλλην ἐκ χρυσοῦ καὶ τὰς ζυγίσωμεν, θὰ ἴδωμεν ὅτι δὲν ἔχουσι τὸ αὐτὸ βᾶρος. Ἄν δὲ συγκρίνωμεν τὸ βᾶρος ἐκάστης πρὸς τὸ βᾶρος ἴσης σφαίρας ἐξ ὕδατος, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ ἐκ φελλοῦ σφαῖρα ζυγίζει τὸ ἐν τέταρτον τῆς ἐξ ὕδατος, ἐν ᾧ ἡ ἐκ μολύβδου ζυγίζει 12 φορές περισσότερον καὶ ἡ ἐκ χρυσοῦ κατασκευασθεῖσα 20 φορές. Ἄν δὲ τὸ βᾶρος τοῦ ὕδατος λάβωμεν ὡς μονάδα, οἱ ἀριθμοὶ $\frac{1}{4}$, 12 καὶ 20 ἐκφράζουσι τὸ εἰδικὸν βᾶρος τοῦ φελλοῦ, τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ χρυσοῦ.

Ἐξ ἄλλου μέρους κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀρχιμήδους, ὅταν ἐν σῶμα ἐμβαπτισθῇ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, χάνει τόσον ἀπὸ τὸ βᾶρος του, ὅσον εἶναι τὸ βᾶρος τοῦ ἐκτοπιζομένου ὕδατος· ἐπομένως ὠθεῖται πρὸς τὰ ἄνω ὑπὸ δυνάμεως ἴσης πρὸς τὸ αὐτὸ βᾶρος.

Ἄν ὅθεν ἐμβαπτίσωμεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἐν τεμάχιον φελλοῦ, τοῦτο ὠθεῖται πρὸς τὰ ἄνω

ὑπὸ δυνάμεως τετραπλασίας τοῦ βάρους του, διὸ καὶ ἀνέρχεται καὶ ἐπιπλέει ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τεμάχιον σιδήρου ἀνέρχεται ἐμβαπτίζομενον ἐντὸς ὑδραργύρου, ὡς ὁ κἀπνὸς πυρᾶς ἀνέρχεται εἰς ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, τὰ δὲ νέφη διασχίζουσι τὴν ἀτμοσφαῖραν ὅπως ἐν πλοῖον τὰ κύματα τῆς θαλάσσης.

ΤΟ ΑΝΩ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΩ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ

Ἡμέραν τινά, λέγει ὁ μῦθος, αἱ ἀνώτεροι βαθμίδες τῆς κλίμακος ἐλλάγησαν πρὸς τὰς κατωτέρας μεθ' ὑπεροψίας τὰ ἐξῆς: «Μὴ νομίζετε ὅτι εἴσθε ἴσαι μετ' ἡμᾶς. Σεῖς εἴσθε εἰς τὸν βόρβορον, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἄρχομεν ἐλευθέρως εἰς τὰ ὕψη. Ἡ ἰσραρχία τῶν βαθμίδων ἐγκατεστάθη ὑπὸ τῆς φύσεως, καθιερώθη ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ εἶνε νόμιμος.» Φιλόσοφος τις διαβαίνων ἐκεῖθεν ἤκουσε τὴν εὐγενῆ ταύτην γλώσσαν, ἐμειδίασε καὶ ἀνέστρεψε τὴν κλίμακα.

HENRI HEINE.

ΛΥΓΡΑ ΚΑΙ ΘΥΕΛΛΑ

Μῦθος.

Εἰς τῶν Ἀθηνῶν τοὺς δρόμους ἄνεμος προχθὲς ἐφύσα φοβερός ὥστε τυφῶν, καὶ ἡ κόνις εἰς στροβίλους ὅλη ἀναβρίπισθεῖσα ἔφθανε μέχρι νεφῶν.

Κάρφη, ἄχυρα καὶ χῶμα καὶ φυλάρια πολλὰ συνεγύρασαν μαζὺ της, καὶ ἀνέβαινον, κ' ὕψοντο καὶ ἐπέτων ὕψηλά, κ' ἐτυφλοῦτ' ὁ παροδίτης.

«Τί καλά!» ἐνθ' ὕψοντο ἔλεγον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, κ' ἔχαιρεν ὁ συρρετός.
«Δὲν θὰ μᾶς πατήσῃ πλέον διαβάτου ποῦς βανδάλου»
«Ὁ θεὸς εὐλογητός!»

«Δὲν θὰ σύρετ' εἰς τοὺς δρόμους τοῦ λοιποῦ τῶν Ἀθηνῶν ἢ τῆς ζωῆς μας λειηθότας»
«κ' εἰς ἡμᾶς τὸ μέλλον τέλος ἀνατέλλει φαινόν, «φεύγ' ἢ νάρκη καὶ τὸ σκότος.»

«Ἐλεγον ὑπερηφάνως φύλα, ἄχυρα καὶ χῶμα, καὶ ἐπέτων ὕψηλά!
καὶ οὐδ' ἔβριπτε κἀν βλέμμα τὸ ἀγέρωχόν των ὄμμα εἰς τὴν γῆν μας χαμηλά.»

Πλὴν ἐξαίφνης—δυστυχία!—Ἐν τῇ μέσῃ τῆς χαρᾶς τῆς ἐναερίου μάξης, διαβρήγνυνται τὰ νέφη, καὶ νικᾷται ὁ βορρᾶς ὑπὸ ὄμβρου καὶ χαλάξης.

Βρέχει, βρέχει, βρέχει... φύλα, κάρφη, ἄχυρα καὶ χῶμα παρασύρει ἡ βροχὴ, κ' ἐκ τοῦ ὕψηλοῦ των θρόνου εἰς βορβόρου μαῦρον στρώμα θάπτει ὅλα των παγύ.

Οἱ καθαρῆσαι τῶν δρόμων ὅλοι τότε ἐν σπουδῇ ἤλθον μετὰ τὰ σάρωθρά των, καὶ ἐσάρωσαν τὸν ὄγκον τὸν πολὺν καὶ ἀθῆ τῶν τοσούτων καθαρμάτων.

Ἐπιμύθιον τοῦ μύθου: Ἄναγκαστά μου, ἄς λείπῃ εἰς τὸν σήμερον κατὸν ἄς τὸ εὖρη ὅστις θέλει, καὶ ἂν θέλῃ ἄς τὸ εἶπῃ ὁ μαντεύσας καὶ εὐρών.¹

¹ Ἐκ τῶν Ἀσπινοῦ ποιημάτων Ἀρχιλοῦ Πλάτωνος 1876.

Υπελογίσθη ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος λαλεῖ κατὰ μέσον ὕρον τρεῖς ὥρας κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἤτοι ἕκατὸν λέξεις τὸ λεπτόν, δεκακεννά σελίδας εἰς 8" τὴν ὥραν, 52 τόμους τὸ ἔτος. Ἐννοεῖται δ' οἰκοθεν ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος δὲν ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς δικηγόρους.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Τίς ἀπὸ σᾶς ἐπιμελεῖται τὴν ὑγίαν του πόσον, ὅσον καὶ τὴν περιουσίαν του; Μεταχειρίζεσθε τὰς δυνάμεις σας μὲ τήσῃ φειδῶ, μὲ ὄσῃ καὶ τὰ χρήματά σας; Ἀποφεύγετε τὰς καταχρήσεις καὶ τὰς ἀσυνέτους πράξεις μὲ τήσῃ προσοχὴν, μὲ ὄσῃ τὰς ἀσυνέτους δαπάνας καὶ τὰς κακὰς τοποθετήσεις τῶν κεφαλαίων σας; Κρατεῖτε ἀνοιχτὸν λογαριασμὸν διὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν σας, ὅπως καὶ διὰ τὸ ἐπάγγελμά σας; Ἐξετάζετε κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν τί ὑπῆρξεν ἐπιβλαβὲς καὶ τί ὠφέλιμον εἰς τὴν ὑγίαν σας, μεθ' ὅσης φρονήσεως ἐξετάζετε καὶ τὰς ὑποθέσεις σας; (Emile Souvestre).

* * * Ἐὰν μόνον γνωρίσης πόσον ἀναξία εἶνε ἡ εὐνοια τῶν μεγάλων καὶ πόσον ἄστατος ἡ λεγομένη δημοσιότης, ἐὰν ἐννοήσης ὅτι ἐν αὐταῖς οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ ἀμοιβαία ἀπάτη ὑπάρχει, τότε οὐδὲ στιγμὴν θέλεις δισταῖσι νὰ καταφρονήσης τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ψευδῆ ταύτην λάμπιν. (Zschokke).

* * * Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ὀλιγώτερον γνωστὸν παρ' ὅ,τι ὅλος ὁ κόσμος ὀφείλει νὰ γνωρίξῃ, ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ.

* * * Ἡ ἀσφαλεστέρα μέθοδος διὰ τῆς ὁποίας λαός τις δύναται νὰ γείνη ὁ ἔσχατος τῶν λαῶν, συνίσταται εἰς τὸ νὰ φαντάζεται πάντοτε ὅτι εἶνε ὁ πρῶτος αὐτῶν.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Υγιεινά παραγγέλματα.

Πολὺ συντείνει εἰς τὴν ὑγίαν τὸ νὰ ἀερίζηται συχνά τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου. Πλανῶνται παρὰ πολὺ αἱ νομίζοντες ὅτι εἶνε ὠφέλιμον τὸ νὰ κρατῶσι κατὰκλειστα τὰ δωμάτια των καὶ περιτριγυρισμένως διὰ παραπετασμάτων τὰς κλῖνας των. Ὁ ἀήρ, τὸν ὁποῖον τότε ἀναπνέομεν, εἶνε νοσηματικός, ἡ δὲ φύσις ἐκδιώκει τὸν τοιοῦτον ἀέρα ἐκτὸς ἡμῶν διὰ τῶν πόρων καὶ τῶν πνευμόνων. Εἰς ἐν κατὰκλειστον δωμάτιον δὲν δύναται τις ν' ἀναπνεύσῃ εἰμὴ ἀέρα ἤδη ἀναπνευσθέντα, μεθ' ἑκάστην δὲ ἀναπνοὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διαφθείρεται ὁ ἀήρ. Ὅταν πληρωθῇ ὁ ἀήρ ἐκ τῆς ὕλης ἐκείνης ἣν ἀναπνέομεν καὶ ἣτις ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἡμετέρας τροφῆς, δὲν δύναται πλέον νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην, οὕτω

δὲ κατ' ἀνάγκην ἡ ὕλη αὕτη μένει ἐντὸς ἡμῶν καὶ μᾶς προξενεῖ διαφόρους ἀσθενείας.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Παραγγέλματα κατὰ τοῦ κεραυνοῦ.

Ἐφέλιμον εἶνε νὰ γνωρίζωμεν παραγγέλματα τινα, διὰ τῶν ὁποίων εἶνε δυνατὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον νὰ προφυλακτώμεθα ἀπὸ τῆς μανίας τῶν στοιχείων. Περὶ τοῦ κεραυνοῦ παρατηροῦμεν ὅτι πρέπει:

1.- Νὰ μὴ καταφευγώμεν ὑπὸ ὑψηλὰ δένδρα.

2.- Νὰ μὴ προφυλακτώμεθα ὑπὸ οἰκοδομᾶς ὑψηλᾶς, ὅταν αὐταὶ προστατεύωνται ὑπὸ κεραυναγωγῶν. Νὰ μὴ μένωμεν ὑπὸ θύραν ἀνοιχτὴν, ὑπὸ τὴν μεγάλην θύραν αὐλῆς ἐπίσης ἀνοιχτὴν, ἢ ὑπὸ προστέγασμα.

3.- Ν' ἀπομακρυνώμεθα τῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων καὶ τῶν συρμάτων δι' ὧν κρούονται οἱ κώδωνες τῶν οἰκιῶν.

4.- Ν' ἀφίνωμεν ἀμέσως ἀπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν πᾶν ἐκ μετάλλου ὄργανον, (οἷον ὄπλα, δρεπάνην, δίκελλαν κλπ.), καὶ ν' ἀπομακρυνώμεθα αὐτῶν.

5.- Ν' ἀπομακρυνώμεθα ἐπίσης ἀπὸ τῶν ἀμαξῶν.

6.- Ἐὰν τὰ ἐπιφέροντα τὴν θύελλαν νέφη εὐρίσκονται παλὺ χαμηλὰ καὶ ὑπεράνω τοῦ τόπου ἐνθα εὐρισκόμεθα, πρέπει νὰ πίπτωμεν κατὰ γῆς ἀμέσως, ὅταν δὲν ὑπάρχουσι δένδρα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἐκεῖ πλησίον.

7.- Ἐπὶ ὁδοῦ, ἐχούσης ἐκατέρωθεν δένδρα τοῦ αὐτοῦ ὕψους, πρέπει νὰ βαδίζωμεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, ἢ κάλλιον, ἐὰν ἦνε δυνατόν, ν' ἀπομακρυνώμεθα αὐτῆς, εἴτε πρὸς τὸ ἐν εἴτε πρὸς τὸ ἕτερον μέρος.

8.- Ἐπὶ πεδιάδος, ν' ἀπομακρυνώμεθα πάλιν παντὸς ἐξέχοντος ἀντικειμένου, οἷον μύλων ἢ τηλεγραφικῶν στύλων.

9.- Εὐρισκόμενοι τυχὸν ἐπὶ τοῦ ἵππου ἢ ἐν τῇ ἀμάξῃ, πρέπει νὰ καταβαίνομεν, καὶ ἀφοῦ δέσωμεν τὸν ἵππον ἀπὸ δένδρου ἢ ἀπὸ στύλου, πάλιν ν' ἀπομακρυνώμεθα.

10.- Ἐντὸς τῶν οἰκιῶν πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τοὺς σωλήνας τῶν θερμαστῶν, τὰς ἐκ σιδήρου κλῖνας, τὰ μέρη τῆς οἰκίας ὅπου εὐρίσκονται τυχὸν πολλὰ ἐκ μετάλλου ἀντικείμενα, αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἐπιχρῦσους εἰκόνας, καὶ τὰς βιβλιοθήκας, ὅταν περιέχωσι βιβλία δεμένα.

11.- Πρέπει νὰ κλείωμεν τὰ παράθυρα καὶ νὰ μὴ μένωμεν πλησίον αὐτῶν· πρέπει νὰ μεταβαίνομεν πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς οἰκίας, ὅταν ἡ θύελλα ἔρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους.

12.- Ἐπὶ πλοίου πρέπει ν' ἀπομακρυνώμεθα τοῦ ἴστου καὶ τῆς μηχανῆς τοῦ ἀτμοπλοίου.